

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 404)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/625)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1196/3136

24.7.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 17.7.1997 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Amerika Birleşik Devletleri, ekonomik ve ticarî ilişkilerimizin geliştirilmesi arzulan bir Devlettir. Kuşkusuz, Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri arasında sermaye, teknoloji ve hizmet hareketlerinin geliştirilmesi, her iki Devletin de refahına katkıda bulunacaktır. Söz konusu faktör hareketlerinin geliştirilmesinde çifte vergilendirme nedeniyle ortaya çıkan sorunların çözümü önem arz etmektedir. Bu amaçla, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 26 Mart 1996 tarihinde Vaşington'da "Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ile Eki Protokol" imzalanmıştır.

Anlaşma ile kişilerin aynı gelir üzerinden iki Devlette birden vergilendirilmesinin (çifte vergilendirme) önlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amacı sağlamak üzere, vergileme hakkı, gelir unsurları itibariyle ikamet edilen veya kaynak Devletlerden birine bırakılmakta veya bu mümkün olmazsa iki Devlet arasında paylaşılmaktadır. Böylece, Âkit Devletlerden birinde yatırım yapan, teknoloji veya hizmet sunan diğer Devlet mukimlerinin, o Devletin mükelleflerine göre daha ağır vergilendirilmesine engel olunmakta ve teşebbüslerin risk almadan önce ileride karşılıklarına çıkacak her türlü vergi ile ilgili mükellefiyeti hesaplayabilmeleri sağlanmaktadır. Çifte vergilendirmenin Âkit Devletlerde önlenmesi ile Amerika Birleşik Devletleri yatırımcıları için Türkiye'nin, Türk yatırımcılar için ise Amerika Birleşik Devletlerinin daha cazip hale geleceği tabiidir.

Anlaşmanın kapsamına aldığı vergiler açısından çifte vergilendirmenin ve vergi kaçakçılığının nasıl önleneceği ve muhtelif gelir unsurlarının vergilendirilmesine ilişkin ilkeler ve düzenlemeler, ilişkide yer alan Anlaşmanın madde gerekçeleri ile Protokol hükümlerinin gerekçesinde ayrıntılarıyla açıklanmıştır.

ANLAŞMA MADDELERİNİN GEREKÇELERİ

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması” 29 madde ile Protokolden meydana gelmiştir. Anlaşma ve Protokol maddelerinin gerekçeleri aşağıda belirtilmiştir.

Madde 1. – Kişilere ilişkin kapsam :

Maddenin 1 inci fıkrasında, Anlaşmanın, milliyet farkı gözetilmeksizin Âkit Devletlerden (Birleşik Devletler ve Türkiye) birinde veya her ikisinde mukim olan kişilere uygulanacağı belirtilmiştir.

2 nci fıkrada, Anlaşma hükümlerinin, Âkit Devletlerin iç mevzuatları uyarınca sağlanan istisna, muafiyet, gider indirimi, mahsup veya diğer indirimler ile Türkiye ve Birleşik Devletler arasındaki diğer Anlaşmalarla sağlanan ayrıcalıkları herhangi bir şekilde kısıtlamayacağı hükme bağlanmıştır.

3 üncü fıkra, Âkit Devletlerin kendi mukimleri ile Birleşik Devletlerin kendi vatandaşlarını vergileme hakkını saklı tutmaktadır. Birleşik Devletlerin bu rezervi, vatandaşlığı kaybetmedeki temel amacı vergiden kaçırma olan eski vatandaşları da kapsamaktadır.

4 üncü fıkrada, 3 üncü fıkradaki vergilendirme hükümlerinin, fıkranın (a) ve (b) bendinde belirtilmiş olan menfaatleri etkilemeyeceği öngörülmüştür. Bunlar; Âkit Devletlerin mukimleri ile Birleşik Devletler vatandaşlarına bu Anlaşmanın 9 uncu maddesinin (Bağımlı Teşebbüsler) 2 nci fıkrası, 18 inci maddenin (Emekli Maaşları) 2 nci fıkrası, 23 üncü madde (Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi), 24 üncü madde (Ayrım Yapılmaması) ve 25 inci madde (Karşılıklı Anlaşma Usulü) uyarınca sağlanan menfaatler ile bir Âkit Devletin vatandaşı ve mukimi olmayan, ancak bu ülkede uzun süredir yerleşik olan kişilere, Anlaşmanın 19 uncu (Kamu Görevleri), 20 nci (Öğrenciler, Stajyerler ve Öğretmenler) ve 27 nci maddesi (Diplomat Hüviyetindeki Memurlar ve Konsolosluk Memurları) ile sağlanan menfaatlerdir.

Maddenin 5 inci fıkrasında, 2 nci fıkranın (b) bendine bir istisna getirilmiştir.

Fıkranın (a) bendinde, herhangi bir tedbirin bu Anlaşma kapsamında yer alıp almayacağı konusundaki ihtilafların, yalnızca Âkit Devletlerin yetkili makamları tarafından değerlendirileceği ve bu ihtilaflara, Âkit Devletlerin taraf olduğu diğer Anlaşmalara bakılmaksızın, yalnızca bu Anlaşmada belirlenen usul ve yöntemlerin uygulanacağı öngörülmüştür.

Fıkranın (b) bendinde, bir vergilendirme tedbirinin bu Anlaşma kapsamında yer almadığı yetkili makamlar tarafından belirlenmedikçe, bu tedbire, Âkit Devletlerin diğer Anlaşmalarında yer alan millî muamele veya en çok kayırlan ülke yükümlülüklerinin uygulanmayıp, yalnızca bu Anlaşmanın ayırım yapmama yükümlülüklerinin uygulanacağı hükme bağlanmış; malların ticaretine uygulanan GATT hükümleri ise saklı tutulmuştur.

Fıkranın (c) bendinde ise, “tedbir” teriminin neleri kapsadığı belirtilmiştir ki bunlar; bir yasa, düzenleme, kural, prosedür, karar, idarî eylem veya diğer herhangi bir şekildeki tedbirden oluşmaktadır.

Madde 2. – Kavranan vergiler :

Bu madde, Anlaşmanın kavradığı vergilerin belirlenmesinde ve tarifinde açıklığı temin etme amacı taşımaktadır.

Maddenin 1 inci fıkrasında, Anlaşmanın, ne şekilde alındığına bakılmaksızın Âkit Devletlerden herhangi birinde gelir üzerinden alınan vergilere uygulanacağı belirtilmektedir.

2 nci fıkrada, Anlaşmanın Âkit Devletlerdeki mevcut vergilerden hangilerine uygulanacağı belirtilmektedir. Anlaşma kapsamına giren vergilerin; Birleşik Devletlerde Dahili Gelir Kanununa göre alınan Federal gelir vergileri (biriktirilen kazançlar vergisi, şahsî olarak elde tutulan şirket vergisi ve sosyal güvenlik vergileri hariç) ve özel vakıflarla ilgili olarak alınan özel vergiler, Türkiye’de ise gelir ve kurumlar vergileri ile gelir ve kurumlar vergisi üzerinden alınan fon payından ibaret olduğu belirtilmiştir.

3 üncü fıkrada, Anlaşmanın imza tarihinden sonra mevcut vergilere ilave olarak veya onların yerine alınan ve mevcut vergilerle aynı nitelikte olan veya onlara önemli ölçüde benzeyen vergilerin de Anlaşma kapsamına gireceği hükme bağlanmakta, ayrıca, Âkit Devletlerin yetkili makamlarının, ilgili vergi mevzuatlarında yaptıkları önemli değişiklikleri birbirlerine bildirmeleri öngörülmektedir.

Madde 3. – Genel tanımlar :

Bu maddede, Anlaşmada kullanılan terimlerin yorumu için gerekli genel tanımlar yer almaktadır.

Sözkonusu maddede sırasıyla, “Türkiye”, “Birleşik Devletler”, “Bir Âkit Devlet” ve “Diğer Âkit Devlet”, “Kişi”, “Şirket”, “Kurumlaşılın Yer”, “Vatandaş”, “Bir Âkit Devletin Teşebbüsü” ve “Diğer Âkit Devletin Teşebbüsü”, “Yetkili Makam” ve “Uluslararası Trafik” terimlerinin tanımları yer almaktadır.

Maddenin 2 nci fıkrasında, Anlaşmada tanımlanmamış terimlerin, metin aksini öngörmediği veya yetkili makamlar 25 inci madde (Karşılıklı Anlaşma Usulü) uyarınca ortak bir anlam üzerinde görüş birliğine varmadığı sürece, Âkit Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen anlamları taşıyacağı belirtilmiş ve Anlaşmada boşluk kalmaması sağlanmıştır.

Madde 4. – Mukim :

Âkit Devletlerin vergileme yetkisi, Anlaşmanın birçok maddesinde doğrudan doğruya “mukim” kavramına göre çözümlenmektedir. Bu çerçevede, gerçek ve tüzelkişilerin hangi Devletin mukimi addedileceği hususu büyük bir önem arz etmektedir.

Maddenin 1 inci fıkrasında, gerçek ve tüzelkişiler arasında ayırım yapılmaksızın, Anlaşmanın amaçları bakımından; ev, ikametgâh, yönetim yeri, kurumlaşılın yer veya benzer yapıda diğer herhangi bir kriter nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi “mukim” addedilmektedir.

2 nci fıkrada, gerçek kişilerin 1 inci fıkrada belirtilen kriterler nedeniyle her iki Devletin de mukimi addedilmesi halinde, bu kişilerin hangi kıstaslar kullanılmak suretiyle yalnızca bir Devletin mukimi addedileceği hususu çözümlenmektedir.

3 üncü fıkrada, bir şirketin her iki Devletin de mukimi olması halinde, mukimliğin belirlenmesinde bu şirketin kuruluş yerinin esas alınacağı hükme bağlanmıştır.

4 üncü fıkrada ise, gerçek kişi veya şirket olmayan kişilerin her iki Âkit Devletin de mukimi olması halinde, sorunun Âkit Devletlerin yetkili makamlarınca karşılıklı anlaşma yolu ile çözümleneceği, yetkili makamların ayrıca, Anlaşmanın sözkonusu kişiye nasıl uygulanacağını belirleyecekleri hükme bağlanmaktadır.

Madde 5. - İşyeri :

İşyerinin tanımına ilişkin bu madde son derece önemlidir. Bilindiği üzere, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarımız, dar mükellefler açısından ticarî kazancın Türkiye’de elde edilmiş sayılması için, kazanç sahiplerinin Türkiye’de işyerinin bulunmasını veya daimî temsilci bulundurmasını ve kazancın bu yerlerde veya bu temsilciler vasıtasıyla yapılan işlerden doğmasını şart koşturmaktadır. Aynı şekilde, Anlaşmanın 7 nci maddesinde de yalnızca işyerine atfedilebilen ticarî kazancın kaynak Devlette vergilenebileceği prensibi getirilmiştir.

6 fıkra halinde düzenlenen bu maddede, hangi durumlarda bir işyerinin oluşup oluşmayacağı hususu bütün ayrıntılarıyla açıklanmaktadır.

1 inci fıkrada, “işyeri” teriminin genel bir tanımı yapılmaktadır.

2 nci fıkrada, kapsama özellikle dahil edilen işyerlerine örnekler verilmektedir ki bunlar; yönetim yeri, şube, büro, fabrika, atölye ve maden ocağı, petrol veya doğal gaz kuyusu, taş ocağı veya doğal kaynakların çıkarıldığı diğer yerlerdir.

Ayrıca, bir inşaat şantiyesi, yapım, montaj veya kurma projesinin altı ayı aşan bir süre devam etmesi halinde bu faaliyetlerin bir işyeri oluşturacağı belirtilmiştir.

3 üncü fıkrada, işyeri kapsamı dışında kalan hususlar belirtilmiştir.

4 üncü fıkrada daimî temsilcilik düzenlenmiştir. Fıkraya göre, işe ilişkin sabit bir yerden 3 üncü fıkra hükmü çerçevesinde yürütülen faaliyetler hariç olmak üzere, bir kişi diğer Âkit Devletin bir teşebbüsü adına mukavele akdetme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini düzenli olarak kullanırsa veya böyle bir yetkisi olmamasına rağmen, vergiden kaçınmak amacıyla malların veya ticarî eşyanın satışı ile ilgili her türlü faaliyeti (satış akdinin fiilen gerçekleştirilmesi hariç) yerine getirdiğinin kanıtlanması şartıyla, teşebbüs adına düzenli olarak sevk ettiği mallardan veya ticarî eşyadan ilk bahsedilen Devlette mutaden mal veya ticarî eşya stoku bulundurması halinde, temsil ettiği teşebbüs bu Devlette bir işyerine sahip kabul edilecektir.

Anlaşmada işyeri ve daimî temsilci ayrı ayrı maddelerde düzenlenmeyip, her ikisi de “işyeri” maddesinde düzenlendiğinden, bu fıkra hükmüyle, Gelir Vergisi Kanununun dar mükelleflerin ticarî kazançlarının Türkiye’de vergilendirilmesine imkân tanıyan daimî temsilcilğe ilişkin hükümleri Anlaşmaya yansıtılmış olmaktadır.

5 inci fıkra, bir Âkit Devlet teşebbüsünün diğer Âkit Devlette, işlerini yalnızca kendi işlerine olağan şekilde devam eden bir simsar, genel komisyon acentesi veya bağımsız statüye sahip bir acente vasıtasıyla yürütmesi halinde işyerinin var sayılmayacağını öngörülmektedir.

6 ncı fıkrada ise, iki ayrı Âkit Devlette mukim olan şirketlerin birbirlerini kontrol etmesi halinde, bunlardan herhangi birinin diğeri için bir işyeri oluşturmayacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 6. - Gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelir :

Bu madde yalnızca gayrimenkul sermaye iratlarını değil, aynı zamanda gayrimenkullerden kaynaklanacak her türlü gelir unsurunu (tarım ve ormancılıktan elde edilen gelir dahil) kapsamaktadır.

Maddenin 1 inci fıkrası ile gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelirin vergileme hakkı, gayrimenkulün bulunduğu Âkit Devlete bırakılmaktadır.

2 nci fıkra, “gayrimenkul varlık” teriminin tanımına ilişkindir.

3 üncü fıkrada, gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımı, kiralanması veya başka bir şekilde kullanımından elde edilen gelire 1 inci fıkra hükmünün uygulanacağı belirtilmektedir.

4 üncü fıkrada ise, 1 ve 3 üncü fıkra hükümlerinin, bir teşebbüsün gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir ile serbest meslek faaliyetlerinin icrasında kullanılan gayrimenkullerden elde edilen gelire de uygulanacağı öngörülmektedir.

Madde 7. — Ticarî kazançlar :

Maddenin 1 inci fıkrası, ticarî kazancın vergilendirilmesindeki genel prensibi açıklamaktadır. Buna göre ticarî kazanç, teşebbüsün mukim olduğu Devlette vergilendirilecek, ancak faaliyetin diğer Âkit Devlette bir işyeri vasıtasıyla yürütülmesi halinde, kazancın sadece bu işyerine atfedilebilen kısmı diğer Âkit Devlete vergilendirilebilecektir.

2 nci fıkra, işyeri kazançlarının hesaplanmasındaki esaslara ilişkindir. Buna göre, işyeri bağımsız bir teşebbüs gibi ele alınacak ve benzer teşebbüslerin benzer koşullarda elde etmesi gereken kazanç, sözkonusu işyerine atfedilecektir. Böylece, işyeri-merkez ilişkilerinde emsaline göre yüksek veya düşük fiyatlandırmaya gidildiğinde olaya müdahale edilip, gerçekçi fiyatların fatura edilmesiyle yeni bir vergi matrahı belirlenecek ve vergileme bu matrah üzerinden yapılacaktır.

3 üncü fıkra, işyeri kazancının belirlenmesi sırasında hangi tür giderlerin indirilebileceğine ilişkindir.

4 üncü fıkra, teşebbüs adına yalnızca mal veya ticarî eşya alımında bulunan işyerine, bu faaliyeti dolayısıyla kazanç atfedilemeyeceğini öngörmektedir.

5 inci fıkrada, işyerine atfedilen kazancın, yalnızca bu işyerinin varlıkları veya faaliyetleri dolayısıyla elde edilen kazançları kapsayacağı hükme bağlanmıştır.

6 ncı fıkra, ticarî kazancın, Anlaşmanın diğer maddelerinde belirtilen gelir unsurlarını da kapsamına alması halinde ilgili madde hükümlerini saklı tutmaktadır.

Madde 8. — Gemicilik ve Hava Taşımacılığı :

1 inci fıkra, bir Âkit Devlet teşebbüsünün uluslararası trafik kapsamına giren türden gemi veya uçak işletmeciliğinden sağladığı kazançların, yalnızca teşebbüsün mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilebileceğini öngörmektedir.

2 nci fıkrada, uluslararası trafikte gemi veya uçak işletmeciliğinden elde edilen kazançların, bu kazançların yanısıra arızî olarak yapılması şartıyla, gemilerin veya uçakların kiralanmasından elde edilen kazançları da kapsayacağı hükme bağlanmıştır.

3 üncü fıkrada, uluslararası trafikte kullanılan konteynerlerin (çekiciler, mavnalar ve konteyner taşımacılığı ile ilgili ekipmanlar dahil) kullanım, bakım veya kiralanmasından elde edilen kazançların mukim olunan Devlette vergilendirileceği, diğer bir ifade ile, geliri elde edenin, uluslararası trafikte gemi veya uçak işletmeciliğiyle iştigal edip etmemesine veya teşebbüsün diğer Âkit Devlette bir işyerine sahip olup olmamasına bakılmaksızın, bu kazançların kaynak Devlette vergiden istisna edileceği hükme bağlanmıştır.

4 üncü fıkrada, 1 inci ve 3 üncü fıkrada benimsenen prensibin, bir ortaklık, bağlı işletme veya uluslararası işletilen bir acenteye iştirak dolayısıyla elde edilen kazançlar için de geçerli olacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 9. — Bağımlı teşebbüsler :

Kurumlar Vergisi Kanunumuzun 15, 16 ve 17 nci maddelerinde düzenlenen örtülü kazanç ve örtülü sermaye ile ilgili olan bu maddede, bağımlı teşebbüslerin, bağımsız teşebbüslere oranla farklı ticarî ilişkilere ve farklı fiyatlandırmalara yönelmeleri halinde Âkit Devletlerin ne tür tedbirler alabileceği hükme bağlanmaktadır.

1 inci fıkra, bağımlı teşebbüslerin gerekli itınayı göstermeyip, bağımsız teşebbüsler arasında geçerli olan fiyatlardan sapmaları halinde, vergi kaybına uğrayan Âkit Devlete ek vergi alma hakkını vermektedir. Bu ek vergileme sonunda diğcr Devletin, kendi mükellefi olan bağımlı teşebbüs için yapacağı matrah ve vergi indirimleri ise 2 nci fıkrada düzenlenmiştir.

Madde 10. — Temettüiler :

1 inci fıkra, temettülerin vergilendirilmesindeki genel ilke ile ilgili olup, temettülerin esas itibariyle temettü gelirini elde edenin mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirilmesini öngörmektedir.

2 nci fıkra, temettülerin, temettüylü ödeyen şirketin mukim olduğu yani temettülerin doğduğu Devlette de vergilendirilebileceğini öngörmektedir. Ancak, diğcr Âkit Devlet mukimine ödenen temettü üzerinden kaynak Devlette alınacak vergi, gerçek lehdarın, temettüylü ödeyen şirketin oy gücüne sahip hisselerinin en az % 10'una sahip bir şirket olması halinde gayrisafı temettü tutarının % 15'ini; diğcr durumlarda ise % 20'sini aşmayacaktır.

3 üncü fıkrada, "temettü" teriminin tanımı yapılmaktadır.

4 üncü fıkrada, bu maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen % 15'lik oranı aşmamak üzere, Birleşik Devletler mukimi olan bir şirketin Türkiye'de yer alan işyerine atfedilebilen kazançların, Anlaşmanın 7 nci maddesine göre vergilendirildikten sonra, kalan kısım üzerinden bu maddenin 2 nci fıkrasına göre vergilendirilebileceği; aynı şekilde Birleşik Devletlerde bir işyerine sahip olan veya 6 ncı madde veya 13 üncü maddenin 1 inci fıkrası uyarınca Birleşik Devletlerde vergilendirilebilir gelirleri dolayısıyla net esas üzerinden vergiye tabi olan Türkiye mukimi bir şirketin, Birleşik Devletlerde bu anlaşmanın 6 ve 7 nci maddeleri ile 13 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre vergilendirildikten sonra, ayrıca vergiye tabi tutulabileceği hükme bağlanmıştır.

5 inci fıkra, temettü lehdarının, temettüylü ödeyen şirketin mukim olduğu diğcr Âkit Devlette bir işyeri vasıtasıyla ticarî faaliyette veya bir Türkiye mukiminin Birleşik Devletlerde yer alan sabit bir yer vasıtasıyla serbest meslek faaliyetinde bulunması ve sözkonusu temettü elde ediş olayı ile bu işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunması halinde, sözkonusu temettülerin bu madde çerçevesinde vergilendirilmeyeceğini öngörmektedir. Bu durumda, ticarî kazançla ilişkin 7 nci veya serbest meslek kazancına ilişkin 14 üncü madde hükümleri uygulanacaktır.

6 ncı fıkrada, bir Âkit Devletin mukimi olan bir şirket tarafından ödenen temettülerin, diğcr Devletin bir mukimine ödenmemesi veya temettü elde ediş olayı ile bu diğcr Devlette yer alan bir işyeri veya sabit yer arasında önemli bir bağ olmaması halinde, sözkonusu temettülerin diğcr Devlette vergilendirilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Madde 11. — Faiz :

1 inci fıkra, faizlerin vergilendirilmesindeki genel ilkeyi belirlemektedir. Buna göre, faizi vergilendirme hakkı lehdarın mukim olduğu Âkit Devlete ait olmaktadır.

2 nci fıkrada, faizin gerçek lehdarının diğcr Âkit Devletin bir mukimi olması halinde kaynak Devlete faizin gayrisafı tutarı üzerinden azamî % 15 vergi alma hakkı tanınacağı öngörülmektedir. Bununla birlikte, faizin banka, tasarruf kuruluşu veya sigorta şirketlerinin vermiş olduğu kredilerden kaynaklanması halinde kaynak Devlette alınacak verginin, faizin gayrisafı tutarının % 10'unu aşamayacağı belirtilmiştir.

3 üncü fıkra, Türkiye Hükümeti ile Birleşik Devletler Hükümetine ödenen faizler ile Türkiye Merkez Bankası ve Federal Rezerv Bankasına ödenen faizlerin karşılıklı olarak vergiden muaf tutulmasına ilişkindir. Ayrıca, bir Âkit Devlette doğan ve diğcr Âkit Devletin Hükümeti tarafımdan teminat altına alınan borçlardan veya kredilerden kaynaklanan faizlerin, faizin doğduğu Devlette

vergilendirilmeyeceği, ancak bu istisnanın kapsamının Âkit Devletlerin yetkili makamlarınca belirleneceği hükme bağlanmıştır.

4 üncü fıkrada, “faiz” teriminin kapsamı belirlenmiştir.

5 inci fıkrada, diğer Devlette bulunan bir işyeri vasıtasıyla veya Birleşik Devletler’de yer alan sabit bir vasıtasıyla elde edilen faizin, bu maddede yer alan indirimli vergi oranına göre değil, ticarî kazançla ilişkin 7 nci veya serbest meslek kazancına ilişkin 14 üncü madde hükümleri çerçevesinde vergilendirileceği öngörülmektedir.

6 ncı fıkra, faiz gelirlerinin hangi durumda bir Âkit Devlette elde edilmiş sayılacağını hükme bağlamaktadır. Buna göre, faiz ödeyenin devlet, politik alt bölüm, mahallî idare veya mukim olması veya faizin bu Devlette net esas üzerinden vergiye tabi olan bir işyeri, sabit yer, ticarî iş veya faaliyet tarafından yüklenilmesi halinde, sözkonusu faizin bu Âkit Devlette elde edildiği, 4 üncü fıkranın (b) bendinde tanımlanan faizin ise Birleşik Devletler’de doğduğu kabul olunacaktır.

7 nci fıkra, faiz miktarının belirlenmesinde muvazaa durumunu açıklığa kavuşturmaktadır. Fıkra hükmüne göre muvazaa yapabilecek kişiler, aralarında özel ilişki bulunan faiz ödeyicisi ile faiz lehdarı veya her ikisiyle bir başka kişi olarak belirtilmektedir. Muvazaa durumu ise, özel bir ilişkinin varlığına bağlı olarak, kişiler arasında kararlaştırılan faiz miktarının, böyle bir ilişkinin olmadığı duruma göre daha yüksek belirlenmesi olarak tanımlanmıştır. Bu durumda fazla kısım, bu maddede tanımlanan ve indirimli vergiye tabi olan bir faiz olarak nitelendirilmeyip, Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak Âkit Devletlerin iç mevzuatına göre vergilendirilecektir.

8 inci fıkrada, Birleşik Devletler gayrimenkul ipotek yatırım aracısında ortaya çıkan artık faize ilişkin vergilemenin, kaynak Devletin iç mevzuatına göre yapılacağı; Birleşik Devletler mevzuatına göre portföy faizi olarak nitelendirilmeyen bağlı faizlerin ise temettü olarak kabul edilip, 10 üncü maddeye göre vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 12. — Gayrimaddî hak bedelleri :

1 inci fıkra, vergilemedeki genel ilkeyi belirlemekte ve vergileme hakkını ödeme yapılan kişinin mukim olduğu Devlete tanımaktadır.

2 nci fıkra hükmü, gayrimaddî hak bedellerinin elde edildiği Devlete de vergi alma hakkı tanımaktadır. Ancak, gayrimaddî hak bedelinin gerçek lehdarı diğer Âkit Devletin bir mukimi ise, kaynak Devlette alınacak vergi; sınaî, ticarî veya bilimsel teçhizatın kullanma hakkı veya kullanma imtiyazı karşılığında yapılan ödemelerin gayrisafî tutarının % 5’ini, bunların dışındaki gayrimaddî hak bedellerinde ise gayrisafî tutarın % 10’unu aşmayacaktır.

3 üncü fıkra, “gayrimaddî hak bedelleri”nin tanımı ile ilgilidir.

4 üncü fıkrada, diğer Devlette bulunan bir işyeri veya Birleşik Devletler’de yer alan sabit bir yer vasıtasıyla elde edilen gayrimaddî hak bedellerinin, indirimli vergi oranına göre değil, ticarî kazançlara ilişkin 7 nci madde ise serbest meslek kazançlarına ilişkin 14 üncü madde hükümlerine göre vergilendirileceği öngörülmektedir.

5 inci ve 6 ncı fıkralarda, faizde olduğu gibi gayrimaddî hak bedellerinin nerede elde edilmiş sayılacağı ve muvazaalı durumlarda nasıl vergilendirileceğine ilişkin özel hükümler yer almaktadır.

Madde 13. — Değer artış kazançları :

1 inci fıkrada, diğer Âkit Devlette yer alan bir gayrimenkulün veya sözkonusu gayrimenkul varlığa atfedilebilen kısmıyla sınırlı olmak üzere bir ortaklık, tröst veya mamelekteki payın elden

çıkarılmasından doğan kazançların, bu varlıkların bulunduğu Âkit Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir.

2 nci fıkra, birinci fıkrada bahsedilen “diğer Âkit Devlette yer alan gayrimenkul varlık” teriminin tanımına ilişkindir.

3 üncü fıkrada, bir işyerinin aktifine dahil olan veya serbest meslek faaliyetinin icrasında kullanılan sabit yere ait menkul varlıklar ile bu işyeri veya sabit yerin elden çıkarılmasından doğan kazançların, işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Âkit Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

4 üncü fıkrada, uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak veya konteynerler ile bunların işletilmesine tahsis edilen menkul varlıkların satışından elde edilen kazançların, yalnızca bunları elden çıkarmanın mukim olduğu Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir.

5 inci fıkrada, bu maddenin daha önceki fıkralarında değinilenler dışında kalan varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançların, bu varlıkları elden çıkarılanların mukim olduğu Âkit Devlette; hisse senedi ve tahvillerin iktisap tarihinden itibaren bir yıl içinde elden çıkarılmasından doğan değer artış kazançlarının ise gelirin elde edildiği kaynak Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir.

Madde 14. — Serbest meslek faaliyetleri :

Maddenin 1 inci fıkrasında, bir Âkit Devlet mukiminin serbest meslek faaliyetleri veya bağımsız nitelikteki diğer faaliyetlerden elde ettiği gelirlerin, mukim olunan Devlette vergilendirileceği; ancak, bu kişinin diğer Âkit Devlette bulunan sabit bir yeri kullanarak icra ettiği serbest meslek faaliyetlerinden veya bu diğer Devlette kesintisiz 12 aylık bir dönemde toplam 183 günü aşan faaliyet icrasından elde ettiği gelirlerin, sözkonusu sabit yere atfedilen miktarla ya da bu Devlette bulunulan süre içinde icra edilen faaliyetle sınırlı olmak üzere bu diğer Devlette vergilendirilebileceği hükme bağlanmıştır.

2 nci fıkrada, 1 inci fıkrada gerçek kişilerin elde ettiği serbest meslek kazançları için öngörülen hükmün benzeri, teşebbüsleri için de öngörülmüştür.

Madde 15. — Bağımlı faaliyetler :

1 inci fıkrada, bağımlı faaliyetlerin vergilendirilmesine ilişkin genel kural belirtilmektedir. Buna göre, hizmetin diğer Devlette ifa edilmemesi şartıyla, bir Âkit Devlet mukimince elde edilen ücret, maaş ve diğer benzeri gelirler mukim olunan devlette vergilendirilecektir. Hizmetin diğer Devlette ifa edilmesi halinde, belli şartlarla kaynak Devlete de vergileme yetkisi tanınabilecektir. Ancak sözkonusu kural, bu Anlaşmanın 16, 18, 19 ve 20 nci maddelerinde öngörülen hükümleri herhangi bir şekilde etkilemeyecek, diğer bir ifadeyle, yönetim kurulu üyeleri, emekliler, kamu görevlileri, öğrenci, stajyer ve öğretmenler 15 inci maddeye göre değil, kendileriyle ilgili maddelere göre vergilendirileceklerdir.

2 nci fıkrada, ücretin sadece mukim Devlette vergilendirilmesi için hangi şartların bir arada aranması gerektiği belirtilmektedir. Kaynak Devletin vergileme yapabilmesi için, öngörülen bu şartlardan birinin ihlali yeterlidir. Bir başka ifadeyle, diğer Devlette hizmet ifa eden bir Âkit Devlet mukiminin bu Devlette kesintisiz 12 aylık bir dönemde bir veya bir kaç seferde toplam 183 günden fazla kalması veya ücret ödemesinin bu diğer Devletin mukimi olan bir işveren tarafından veya onun adına yapılması ya da sözkonusu ödemenin, işverenin bu diğer Devlette sahip olduğu bir işyerinden veya sabit yerden yapılması durumunda, elde edilen ücretler kaynak Devlette vergilendirilecektir.

3 üncü fıkrada, bir Âkit Devlet mukiminin, uluslararası trafikte işletilen bir gemi veya uçakta devamlı bir mürettebat olarak ifa ettiği hizmet dolayısıyla elde ettiği gelirlerin, teşebbüsün mukim olduğu Âkit Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir.

Madde 16. — Yönetim kurulu üyelerine yapılan ödemeler :

Bu maddede, bir Âkit Devlet mukiminin diğer Âkit Devlette mukim bir şirketin yönetim kurulu üyesi olması dolayısıyla elde ettiği ücret ve diğer benzeri gelirlerin, bu diğer Devlette vergilendirilebileceği öngörülmektedir.

Madde 17. — Sanatçı ve sporcular :

1 inci fıkrada, bir Âkit Devlet mukimi olan sanatçı ve sporcuların iştiğal konuları ile ilgili şahsî faaliyetlerinden dolayı diğer Âkit Devlette elde ettikleri gelirlerin, bu faaliyetleri icra ettikleri diğer Âkit Devlette vergilendirileceğini, ancak, ilgili vergilendirme yılında sözkonusu faaliyetlerden elde edilen gayrisafî hâsılat tutarının 3 000 Birleşik Devletler Dolarını veya buna eşit Türk Lirasını aşmaması halinde, vergilendirmenin sanatçı veya sporcuların mukim oldukları Devlette yapılacağını hükme bağlamaktadır. Bu çerçevede, serbest meslek faaliyetleri ve bağımlı faaliyetleri düzenleyen 14 ve 15 inci madde hükümleri sanatçı ve sporcular açısından geçerli olmayıp, vergileme yalnızca 17 nci madde kapsamında yapılacaktır.

2 nci fıkrada organizatörlerle ilgili olup, sanatçı ve sporcuların iştiğal konularıyla ilgili faaliyetlerden doğan gelirin, sanatçı veya sporcuların kendilerine değil de bir başka gerçek veya tüzelkişiyeye yönelmesi halinde, vergilemenin faaliyetin icra edildiği Âkit Devlette yapılacağını öngörmektedir. Bu durumda, ticarî kazançlar ile serbest meslek kazançlarına ilişkin 7 ve 14 üncü madde hükümleri dikkate alınmayıp, vergileme yalnızca 17 nci madde kapsamında yapılacaktır. Ancak, sanatçı ve sporcuların, organizatörler tarafından elde edilen sözkonusu geliri herhangi bir şekilde paylaşmadıklarını ispatlamaları halinde vergileme bu fıkraya göre kaynak Devlette yapılmayacaktır.

3 üncü fıkrada, bir Âkit Devlette icra edilen ve diğer Âkit Devletin kendisi, politik alt bölümü veya mahallî idaresine ait kamusal fonlardan veya bu diğer Âkit Devletin kâr amacı gütmeyen bir kuruluşu tarafından önemli ölçüde desteklenen sanatsal veya sportif faaliyetlerden elde edilen gelirin, 1 ve 2 nci fıkrada hükümlerine bakılmaksızın, faaliyetlerin icra edildiği Devlette vergiden istisna edileceği öngörülmektedir.

Madde 18. — Emekli maaşları ve düzenli ödemeler :

1 inci fıkrada, geçmiş hizmetler karşılığında dönemsel veya toplu olarak ödenen emekli maaşları ve diğer benzeri gelirlerin yalnızca bunları elde edenin mukim olduğu Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir. Ancak, kamu görevi karşılığında ödenen emekli maaşları bu kapsamın dışındadır.

2 nci fıkrada, bir Âkit Devletin sosyal güvenlik mevzuatı çerçevesinde diğer Âkit Devletin bir mukimine veya Birleşik Devletlerin bir vatandaşına yaptığı ödemelerin, yalnızca ödemeyi yapan Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

3 üncü fıkrada, "düzenli ödemeler" teriminin tanımı yapılmakta ve sözkonusu ödemelerin yalnızca mukim olunan Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 19. — Kamu görevleri :

1 inci fıkrada, bir Âkit Devlet, politik alt bölüm veya mahallî idare tarafından yapılan ve emekli maaşı dışında kalan ödemelerin, yalnızca ödemeyi yapan Devlette vergilendirileceği öngörülmektedir. Ancak, hizmet diğer Devlette ifa edildiğinde ve gelir elde eden bu Devletin bir mukimi

olduğunda, bu kişinin aynı zamanda bu Devletin vatandaşı olması veya yalnızca hizmet sunmak için bu Devletin mukimi durumuna geçmemiş olması şartıyla, elde edilen gelirler bu diğer Devlet- te de vergilendirilebilecektir.

2 nci fıkrada, bir Âkit Devletin kendisi, politik alt bölümü veya mahallî idaresi tarafından oluş- turulan fonlardan ödenen emekli maaşlarının bu Devlette vergilendirilebileceği, bununla birlikte, gerçek kişinin bu Devletin bir mukimi ve vatandaşı olması halinde, sözkonusu emekli maaşının yalnızca diğer Âkit Devlette vergilendirilebileceği hükme bağlanmaktadır.

3 üncü fıkrada ise, kamu iktisadî kuruluşlarında çalışanlar açısından bu madde hükümlerinin değil, 15, 16 ve 18 inci madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Madde 20. — Öğrenciler, stajyerler ve öğretmenler :

1 inci fıkra, öğrenci, stajyer ve çırakların öğrenim veya meslekî eğitimde buldukları Devlet- te yararlanacakları vergi istisnasının sınırlarını belirlemektedir.

Buna göre, öğrenci, stajyer ve çıraklar, yalnızca geçim, öğrenim veya meslekî eğitim masraf- larını karşılamak üzere buldukları Devletin dışındaki kaynaklardan yapılan ödemeler dolayısıyla, öğrenim gördükleri veya staj yaptıkları Âkit Devlette vergiye tabi tutulmayacaklardır.

2 nci fıkrada, öğrenci, stajyer ve çıraklar için öngörülen hükme benzer bir hüküm öğretmen ve eğitimciler için de öngörülmektedir. Buna göre, öğretmen ve eğitimcilerin iki yılı aşmayan bir süre içinde diğer Devlette yapmış oldukları öğretim veya araştırma karşılığında, buldukları Devlet- in dışındaki kaynaklardan elde ettikleri gelirlerin bu diğer Devlette vergiden istisna edileceği hük- me bağlanmaktadır.

Madde 21. — Diğer gelirler :

1 inci fıkrada, nerede doğarsa doğsun, bir Âkit Devlet mukimi tarafından elde edilen ve An- laşmanın daha önceki maddelerinde kavranmayan gelir unsurlarının, yalnızca geliri elde eden kişi- nin mukim olduğu Devlette vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

2 nci fıkrada, bir Âkit Devletin mukimi olan gelir lehdarının, diğer Devlette bir işyeri veya sa- bit yere sahip olması ve elde edilen gelirle bu işyeri veya sabit yer arasında önemli bir bağ bulun- ması halinde, sözkonusu gelirin bu maddeye göre değil, ticarî kazançlara ilişkin 7 nci veya serbest meslek kazançlarına ilişkin 14 üncü maddeye göre vergilendirileceği hükme bağlanmıştır. Ancak, 6 ncı maddenin 2 nci fıkrasında tanımlanan gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelirler fıkra kap- samına dahil edilmemiştir.

Madde 22. — Menfaatlerin sınırlandırılması :

Maddenin 1 inci fıkrasında, gerçek kişi dışındaki bir kişinin Anlaşmanın sağladığı vergi ko- laylıklarına hak kazanabilmesi için, bu kişinin diğer Âkit Devlette sahip olduğu hisselerinin % 50'sinden fazlasına, doğrudan veya dolaylı olarak, Âkit Devletlerden birinin veya birden çok mukiminin veya Birleşik Devletler vatandaşlarının veya bu maddenin 3, 4 ve 5 inci fıkraları uya- rınca bu Anlaşmadan yararlanma hakkı kazanan kişilerin sahip olması ve bu kişinin gelirlerinin önemli bir kısmının, yukarıda bahsedilen kişilere olan sorumluluklarını karşılamak için kullanılmış olması gerektiği hükme bağlanmıştır.

2 nci ve 3 üncü fıkralarda, hangi koşullarda 1 inci fıkra hükümlerinin uygulanmayacağı belir- tilmiştir.

4 üncü fıkra, bir Âkit Devlete, politik alt bölümüne veya mahallî idaresine 1 inci fıkra hüküm- lerinin uygulanmayacağını öngörmektedir.

5 inci fıkrada, mukim olduğu Devlette gelir vergisinden muaf tutulan ve yıllık kaynaklarının yarısından fazlasını ehil kişilerin menfaatine sunan veya sözkonusu kaynakların yarısından fazlası-

ni bu kişilerden sağlayan kâr amacı gütmeyen bir kuruluşun, diğer Âkit Devletten elde ettiği gelire yine 1 inci fıkra hükümlerinin uygulanmayacağı öngörülmektedir.

Maddenin 6 ncı fıkrasında ise, Anlaşmanın sağladığı menfaatlardan yararlanamayan bir kişinin, gelirin doğduğu Devletin yetkili makamının kararıyla bu Anlaşmadan yararlanabileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 23. — Çifte vergilendirmenin önlenmesi :

Maddenin 1 inci fıkrasında, Birleşik Devletler mukimleri veya vatandaşları için çifte vergilendirmenin nasıl önleneceği açıklanmıştır.

Buna göre, Birleşik Devletler mukimi veya vatandaşlarının Türkiye'de gelir üzerinden ödedikleri vergiler ile Türkiye'de mukim bir şirketin oy gücüne haiz paylarının en az % 10'una sahip bir Birleşik Devletler şirketinin, temettütünün ödendiği kurum kazancı üzerinden Türkiye'de ödediği vergiler, Birleşik Devletler'de gelir üzerinden ödeyecekleri vergiden mahsup edilebilecektir.

Fıkra da ayrıca, 2 nci maddenin 2 nci fıkrasının (a) bendi ile 3 üncü fıkrasında bahsedilen vergilerin, bu fıkranın amaçları yönünden gelir vergileri olarak kabul edileceği öngörülmektedir.

2 nci fıkra da, Türkiye'de mukim olan, diğer bir ifade ile Türkiye'de tam mükellef statüsünde olan gerçek ve tüzel kişilerin çifte vergilendirilmelerinin nasıl önleneceği açıklanmıştır. Buna göre, sözkonusu kişiler Birleşik Devletler'de ve Türkiye'de vergilendirilebilen bir gelir elde ettiklerinde, Türk vergi mevzuatının yabancı vergilerin mahsubu ile ilgili hükümleri saklı kalmak kaydıyla, sözkonusu gelir için Birleşik Devletler'de ödedikleri vergiyi Türkiye'de ödeyecekleri vergiden mahsup edebileceklerdir. Ancak bu mahsup, hiçbir zaman mahsuptan önce bu gelir için Türkiye'de hesaplanan vergi miktarını aşmayacaktır.

3 üncü fıkra, yalnızca vatandaşlık dolayısıyla vergilendirilebilenler hariç olmak üzere, bir Âkit Devlet mukimince elde edilen ve diğer Âkit Devlette vergilendirilebilen bir gelirin bu diğer Âkit Devlette doğduğunun kabul edileceğini; ancak bu kuralın, 2 nci maddenin 2 nci fıkrasının (a) bendi ile 3 üncü fıkrasında belirtilen Birleşik Devletler vergisi dışındaki yabancı vergiler için uygulanmayacağını öngörmektedir.

Madde 24. — Ayrım yapılmaması :

Maddenin 1 inci fıkrasında, bir Âkit Devlet vatandaşlarının, diğer Âkit Devlette, o Devletin aynı koşullara sahip vatandaşlarına kıyasla, özellikle mukimlik açısından daha değişik veya daha ağır bir vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulmayacakları hükme bağlanmaktadır.

2 nci fıkra da, teşebbüslerin diğer Devlette sahip oldukları işyerlerinin, bu diğer Devletin aynı faaliyetleri yürüten teşebbüslerine kıyasla daha ağır bir vergilemeye tabi tutulmayacakları öngörülmektedir.

3 üncü fıkra da, 9 uncu maddenin 1 inci fıkrası, 11 inci maddenin 7 nci fıkrası veya 12 nci maddenin 6 ncı fıkrası hariç olmak üzere, bir Âkit Devlet mükiminin diğer Âkit Devletin bir mukimine faiz, gayrimaddî hak bedeli veya diğer ödemelerde bulunması halinde, ödemeyi yapan mukimin vergiye tabi kârı belirlenirken, bu ödemelerin, aynı koşullarda ilk bahsedilen Devletin bir mukimine yapılmış gibi indirilebileceği hükme bağlanmaktadır.

4 üncü fıkra da, ayrım yapmama prensibinin, bir Âkit Devletin, diğer Âkit Devletin bir veya birkaç mukimi tarafından doğrudan veya dolaylı olarak, kısmen ya da tamamen sermayesine sahip olunan veya kontrol edilen teşebbüsleri için de geçerli olduğu belirtilmektedir.

5 inci fıkra da, Âkit Devletlerin kendi mukimlerine şahsî veya ailevî durumları dolayısıyla uyguladıkları şahsî indirimler ve muafiyetler ile matrah indirimlerini, diğer Devletin mukimlerine de uygulamak zorunda olmadıkları belirtilmiştir.

6 nci fıkrada, bu madde hükümlerinin, bir Âkit Devletin 10 uncu maddenin 4 üncü fıkrası ile 11 inci maddenin 4 üncü fıkrasının (b) bendinde tanımlanan vergileri uygulamasını engelleyecek şekilde yorumlanmayacağı belirtilmiştir.

7 nci fıkrada, 2 nci fıkra hükümlerine bakılmaksızın, bu madde hükümlerinin bir Âkit Devlet, politik alt bölümü veya mahallî idaresince alınan her çeşit vergilere uygulanacağı öngörülmektedir.

Madde 25. — Karşılıklı anlaşma usulü :

Maddenin ilk iki fıkrası, bir Âkit Devlet mukiminin, taraf Devletlerden herhangi birinin veya her ikisinin işlemlerinin, kendisi açısından bu Anlaşma hükümlerine uygun olmayan sonuçlar yarattığı veya yaratacağı kanaatine varması halinde sorunun nasıl çözümleneceğini hükme bağlamaktadır.

1 inci fıkraya göre, bu kişi durumunu, Âkit Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen müracaat usulleriyle bağlı kalmaksızın, mukimi veya vatandaşı olduğu Âkit Devletin yetkili makamına arzdebilecektir.

2 nci fıkrada, kendisine başvuruda bulunan yetkili makamın sorunu kendisinin çözememesi durumunda, diğer Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya varmak için gayret göstereceği ve varılan anlaşmanın, Âkit Devletlerin iç mevzuatlarında belirtilen zaman ve usul sınırlamalarına bağlı kalmaksızın uygulanacağı belirtilmiş, diğer taraftan, soruna ilişkin vergilendirme yılının bitiminden itibaren beş yıllık bir süre içerisinde, bu sorunun diğer Âkit Devletin yetkili makamına bildirilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Maddenin 3 üncü fıkrasında, yetkili makamların bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulanmasından kaynaklanan sorunların çözümü için karşılıklı anlaşma usulünü kullanabilecekleri hükme bağlanmış ve anlaşmaya varabilecekleri hususlar açıklanmıştır.

4 üncü fıkra, yetkili makamların karşılıklı anlaşmaya varabilmek için doğrudan haberleşebileceklerini öngörmektedir.

Madde 26. — Bilgi değişimi :

Gerek bu Anlaşmanın doğru bir şekilde uygulanabilmesi, gerekse kayıp ve kaçakların önlenmesi için Âkit Devletlerin vergi idareleri arasında gerekli hallerde yakın işbirliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu maddede, Âkit Devletlerin hangi hallerde bilgi değişiminde bulunacakları, elde edilen bilgilerin kimlere verilebileceği ve bilgi değişiminin sınırları ele alınmıştır.

Madde 27. — Diplomat hüviyetindeki memurlar ve konsolosluk memurları :

Bu maddede, diplomat hüviyetindeki memurlar ve konsolosluk memurlarının uluslararası hukukun genel kurallarına ve özel anlaşma hükümlerine göre yararlandıkları malî ayrıcalıkların bu Anlaşma hükümlerinden etkilenmeyeceği belirtilmektedir.

Madde 28. — Yürürlüğe girme :

Maddede, Anlaşmanın ne zaman yürürlüğe gireceği ve vergiler açısından ne zaman hüküm ifade edeceği belirtilmiştir. Buna göre Anlaşma, onay belgelerinin teatisinden sonra yürürlüğe girecek ve hükümleri; kaynaktaki tevkif edilen vergiler yönünden, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihi takip eden Ocak ayının birinci günü veya daha sonra ödenen veya mahsup edilen miktarlar için, diğer vergiler yönünden ise, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihi takip eden Ocak ayının birinci günü veya daha sonra başlayan vergileme dönemleri için hüküm ifade edecektir.

Madde 29. — Yürürlükten kalkma :

Maddede, Anlaşmanın feshedilinceye kadar yürürlükte kalacağı belirtilmekte, fesih usulü açıklanmakta ve fesih halinin her iki Âkit Devlette hangi vergileme dönemleri için hüküm ifade edeceği belirtilmektedir.

PROTOKOL HÜKÜMLERİNİN GEREKÇESİ

Anlaşmanın bir bölümünü oluşturan ve Anlaşma maddelerinin sonunda yer alan Protokol 10 maddeden oluşmuştur.

Fıkra I : Anlaşmanın 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrası ile ilgilidir.

Fıkroda, bir Âkit Devletin vatandaşı veya uyruğu olan bir kişinin, Türkiye, Birleşik Devletler veya üçüncü bir ülkenin mukimi olup olmadığının belirlenmesinde, Anlaşmanın 4 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında belirtilen prensiplerin uygulanacağı öngörülmüştür.

Fıkra II : Anlaşmanın 7 nci maddesinin 1 inci fıkrası ile ilgilidir.

Sözkonusu fıkroda, işyerinin bulunduğu Devlette vergiden kaçınmak amacıyla, sözkonusu işyerinden yapılan mal veya ticarî eşya satışının aynısının veya benzerinin gerçekleştirilmesinden veya diğer ticarî faaliyetlerin aynısının veya benzerinin icra edilmesinden elde edilen kazancın, bu işyerine atfedilebileceği hükme bağlanmıştır.

Fıkra III : Anlaşmanın 7 nci maddesinin 3 üncü fıkrası ile ilgilidir.

Fıkroda, işyeri tarafından teşebbüsün ana merkezine veya diğer işyerlerine yapılan ve işyerinin amaçlarına uygun olmayan faiz, gayrimaddî hak bedeli, komisyon veya diğer benzeri ödemelerin, işyeri kazancından indirilemeyeceği kaydedilmiştir.

Fıkra IV : Anlaşmanın 5, 7 ve 14 üncü maddeleri ile ilgilidir.

Fıkroda, bir Âkit Devlet teşebbüsünün, diğer Âkit Devlette bir tesis, sondaj kuyusu veya gemi kullanmak suretiyle doğal kaynak arama veya işletme faaliyetinden elde ettiği gelirin ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı olarak değerlendirileceği ve teşebbüs, diğer Devlette bu hizmet veya faaliyetleri icra etmek için tesis, sondaj kuyusu veya gemi dışında bir işyerine sahip olmadıkça ya da sözkonusu hizmet veya faaliyetin herhangi bir kesintisiz 12 aylık dönemde toplam 183 günü aşmayacak şekilde icra edilmesi halinde, vergilendirmenin teşebbüsün mukim olduğu Devlette yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Fıkra V : Anlaşmanın 7, 10, 11, 12, 13, 14 ve 21 inci maddeleri ile ilgilidir.

Bu fıkroda, 7 nci maddenin 1 ve 2 nci fıkraları, 10 uncu maddenin 4 ve 5 inci fıkraları, 11 inci maddenin 5 inci fıkrası, 12 nci maddenin 4 üncü fıkrası, 13 üncü maddenin 3 üncü fıkrası, 14 üncü madde ile 21 inci maddenin 2 nci fıkrasının uygulanmasına açıklık getirilmekte ve işyeri veya sabit yerin faaliyetine son verilineye kadar ertelenmiş olsa bile, gelir veya kazancın, bu işyeri veya sabit yere atfedilebileceği belirtilmiştir.

Fıkra VI : Anlaşmanın 10 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası ile ilgilidir.

Fıkroda, Türkiye yönünden "temettü" teriminin, menkul kıymet yatırım fonları ile gayrimenkul yatırım fonlarından yapılan dağıtımları da kapsayacağı belirtilmiştir.

Fıkra VII : Anlaşmanın 10 uncu maddesi ile 11 inci maddesinin 8 inci fıkrasının (b) bendi ile ilgilidir.

Fıkroda, "bağlı faiz" teriminin tanımına ilişkin bir açıklamaya yer verilmiş ve bu faizin Birleşik Devletler'de doğması halinde, Dahilî Gelir Kanununun 871 (h) (4) ve 881 (c) (4) bölümlerinde yer alan hükümlere göre tanımlanacağı kaydedilmiştir.

Fıkra VIII : Anlaşmanın 23 üncü maddesi ile ilgilidir.

Söz konusu fıkroda, Türkiye’de ödenen vergilerin, Birleşik Devletler’de Alternatif Asgarî Verginin yüzde 90’ını aşmayacak şekilde mahsup edilebileceği; ancak, bu sınırlama nedeniyle kullanılmayan mahsup miktarının, diğer yıllara ilişkin Alternatif Asgarî Vergi yükümlülüklerine karşı kullanılmak üzere ileriye veya geriye nakledilebileceği ve söz konusu sınırlamanın Birleşik Devletler mevzuatına bağlı olarak artırılabilceği belirtilmiştir.

Fıkra IX : Anlaşmanın 23 üncü maddesinin 1 inci fıkrası ile ilgilidir.

Fıkroda, Türk Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesine göre yapılan vergi tevkifatının gelir vergisi olarak kabul edilmeyeceği, bu sebeple söz konusu verginin, Dahilî Gelir Kanununda belirtilen Birleşik Devletler standartlarını karşılayıp karşılamadığı esas alınarak mahsup edilebileceği belirtilmiştir.

Fıkra X : Anlaşmanın 25 inci maddesinin 2 nci fıkrası ile ilgilidir.

Fıkroda, Türkiye’de karşılıklı anlaşma sonucu kendisine vergi iadesi yapılacak olan mükellefin, söz konusu iadeyi, karşılıklı anlaşma sonucunun kendisine bildirilmesinden itibaren 1 yıllık süre içerisinde talep etmesi gerektiği kaydedilmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 11625

Karar No. : 13

14.11.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 24.7.1997 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 25.7.1997 tarihinde Tali Komisyon olarak Komisyonumuza, Esas Komisyon olarak da Dışişleri Komisyonuna havale edilen “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 13.11.1997 tarihinde yaptığı 10 uncu Birleşimde, Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Zekeriya Temizel’in başkanlığında, Dışişleri ve Maliye Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip görülmüştür.

Bilindiği gibi; Amerika Birleşik Devletleri, ekonomik ve ticarî ilişkilerimizin geliştirilmesi arzulan bir devlettir. Şüphesiz, iki ülke arasında sermaye, teknoloji ve hizmet hareketlerinin geliştirilmesi her iki ülke refahına katkıda bulunacaktır. Söz konusu hareketlerin geliştirilmesi için de iki ülke arasında çifte vergilendirmeden doğan sorunların çözümlenmesi gerekmektedir. Bu amaçla, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasında 26 Mart 1996 tarihinde Vaşington’da “Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ile eki Protokol” imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşma ile kişilerin aynı gelir üzerinden iki Devlette birden vergilendirilmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaca yönelik olarak vergileme hakkı, gelir unsurları itibarıyla ikâmet edilen veya kaynak Devletlerden birine bırakılmakta veya bu mümkün olmazsa iki Devlet arasında paylaştırılmaktadır. Böylece Âkit Devletlerden birinde yatırım yapan diğer Devlet vatandaşlarının, o Devletin vatandaşlarına göre daha ağır vergilendirilmesi önlenmek ve müteşebbisler

için vergilemeden doğacak riskler bertaraf edilmek suretiyle karşılıklı yatırımların artırılması imkânı sağlanmaktadır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde Tasarı ile söz konusu Anlaşmanın eki Protokolün onaylanmasının uygun bulunmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde; Anlaşmanın memnuniyetle karşılandığı, Ülkemiz dış ticaretinin gelişmesi açısından bu tür anlaşmaların diğer devletlerle de imzalanmasının yerinde olacağı, görüşünü müteakiben, Hükümet adına yapılan açıklamalarda;

– Bu anlaşma ile ülkemizin Çifte Vergilendirmeyi Önleme konusunda anlaşma imzaladığı ül-
ke sayısının otuzbeşe ulaştığı,

– Halen imzalanmış bulunan ellibeş anlaşmanın Türkiye Büyük Mille Meclisinin onayına su-
nulmak üzere hazır bulunduğu,

– Onbir ülke ile de müzakerelerin devam ettiği,

İfade edilmiştir.

Görüşmeler sonucunda Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının; söz konusu Anlaşmanın ve eki Protokolün onaylanmasının uygun bulunmasına dair 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 nci ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Dışişleri Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Biltekin Özdemir</i>	<i>Metin Şahin</i>
Samsun	Antalya
Sözcü	Kâtip
<i>Hüseyin Yayla</i>	<i>Miraç Akdoğan</i>
Hatay	Malatya
Üye	Üye
<i>Mustafa Kıpeli</i>	<i>İ. Ertan Yülek</i>
Adana	Adana
Üye	Üye
<i>Sait Açıba</i>	<i>Aydın Tümen</i>
Afyon	Ankara
Üye	Üye
Süleyman Hatinoğlu	<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>
Artvin	Bartın
(İmzada Bulunamadı)	
Üye	Üye
<i>Ataullah Hamidi</i>	<i>Abbas İnceayan</i>
Batman	Bolu
Üye	Üye
<i>Mustafa Çiloğlu</i>	<i>Ertuğrul Yalçınbayır</i>
Burdur	Bursa

Üye
Hilmi Develi
Denizli
Üye
Mustafa Balçılar
Eskişehir
Üye
Ali Topuz
İstanbul
Üye
Esat Bütün
Kahramanmaraş
(İmzada Bulunamadı)
Üye
Çetin Bilgir
Kars
Üye
Nurettin Kaldırımçı
Kayseri
(İmzada Bulunamadı)
Üye
Mustafa Ünaldı
Konya
(İmzada Bulunamadı)
Üye
Doğan Baran
Niğde
(İmzada Bulunamadı)
Üye
Abdüllatif Şener
Sivas
(İmzada Bulunamadı)
Üye
Ertuğrul Eryılmaz
Sakarya
Üye
Yıldırım Aktürk
Uşak

Üye
Aslan Polat
Erzurum
Üye
Refik Aras
İstanbul
(İmzada Bulunamadı)
Üye
Turhan Arıncı
İzmir
(İmzada Bulunamadı)
Üye
Şinasi Altın
Karabük
Üye
Hadi Dilekçi
Kastamonu
Üye
Necdet Tekin
Kırklareli
Üye
Süleyman Çelebi
Mardin
Üye
Mustafa Bahri Kibar
Ordu
Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
Üye
Cemal Alişan
Samsun
Üye
Hasan Çağlayan
Çorum

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

9.12.1997

Esas No. : 1/625

Karar No. : 3

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 9 Aralık1997 tarihli 4 üncü Birleşiminde Dışışleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüştür.

Kişilerin aynı gelir üzerinden iki devlette birden vergilendirilmesinin önlenmesi amacıyla hazırlanan Tasarı, iki ülke arasında sermaye, teknoloji ve hizmet hareketlerini artıracığı, yatırımcılar için karşılıklı olarak iki devleti cazip hale getireceği düşünülerek Komisyonumuzca uygun görül- müş ve aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca, Amerika Birleşik Devletlerinin Anlaşmanın onay prosedürünü tamamlamış olması ve Türkiye'nin onay işlemlerini geciktirmesi halinde Anlaşmanın yürürlüğe girmesinin bir yıl ertelen- mesi olasılığı gözönünde bulundurularak Komisyonumuzca, Tasarının İhtüzüğün 52 nci maddesi uyarınca öncelikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurul'un onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü
<i>Murat Karayalçın</i>	<i>A. Ahmet Denizolgun</i>
Samsun	Antalya
Kâtip	Üye
<i>B. Fırat Dayanklı</i>	<i>M. Ali Bilici</i>
Tekirdağ	Adana
Üye	Üye
<i>İlker Tuncay</i>	<i>Cemal Külahlı</i>
Ankara	Bursa
Üye	Üye
<i>Bekir Aksoy</i>	<i>Bülent Akarcalı</i>
Çorum	İstanbul
Üye	Üye
<i>Azmi Ateş</i>	<i>Hüseyin Kansu</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Ahmet Tan</i>	<i>Bülent Tanla</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Osman Yumakoğulları</i>	<i>Osman Çilsal</i>
İstanbul	Kayseri
Üye	Üye
<i>Cemal Özbilen</i>	<i>Abdullah Gencer</i>
Kırklareli	Konya
Üye	
<i>Nihan İlgün</i>	
Tekirdağ	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**ÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ HÜ-
ÜMETİ ARASINDA GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİ-
ENDİRMİYİ ÖNLEME VE VERGİ KAÇAKÇILIĞINA ENGEL OLMA ANLAŞMASI
E EKİ PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TASARISI**

MADDE 1. – 26 Mart 1996 tarihinde Vaşington’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükü-
meti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte
’ergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması” ve eki Protokolün onay-
lanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

A. Mesut Yılmaz

Başbakan

Başb. Yard. ve Dev. Bakanı

B. Ecevit

Devlet Bakanı

G. Taner

Devlet Bakanı

Y. Seçkiner

Devlet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türek

Devlet Bakanı

R. Serdaroğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Gürel

Devlet Bakanı

Dr. İ. Çelebi

Devlet Bakanı

R. Şahin

Devlet Bakanı

C. Kavak

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Devlet Bakanı

M. Batallı

İçişleri Bakanı

M. Başesgioğlu

Maliye Bakanı

Z. Temizel

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Y. Topçu

Ulaştırma Bakanı

N. Menziri

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. C. Ersümer

Türizm Bakanı

İ. Gürdal

Çevre Bakanı

Dr. İ. Aykut

Başb. Yard. ve Millî Sav. Bak.

İ. Sezgin

Devlet Bakanı

H. Özkan

Devlet Bakanı

İ. Saygın

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Yıldırım

Devlet Bakanı

M. Gürdere

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Andican

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

B. Kara

Devlet Bakanı

E. Aşık

Devlet Bakanı

H. Gemici

Adalet Bakanı

O. Sungurlu

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Millî Eğitim Bakanı

H. Uluğbay

Sağlık Bakanı

H. İ. Özsoy

Tarım ve Köyşleri Bakanı

M. Taşar

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı

İ. Talay

Orman Bakanı

E. Taranoğlu

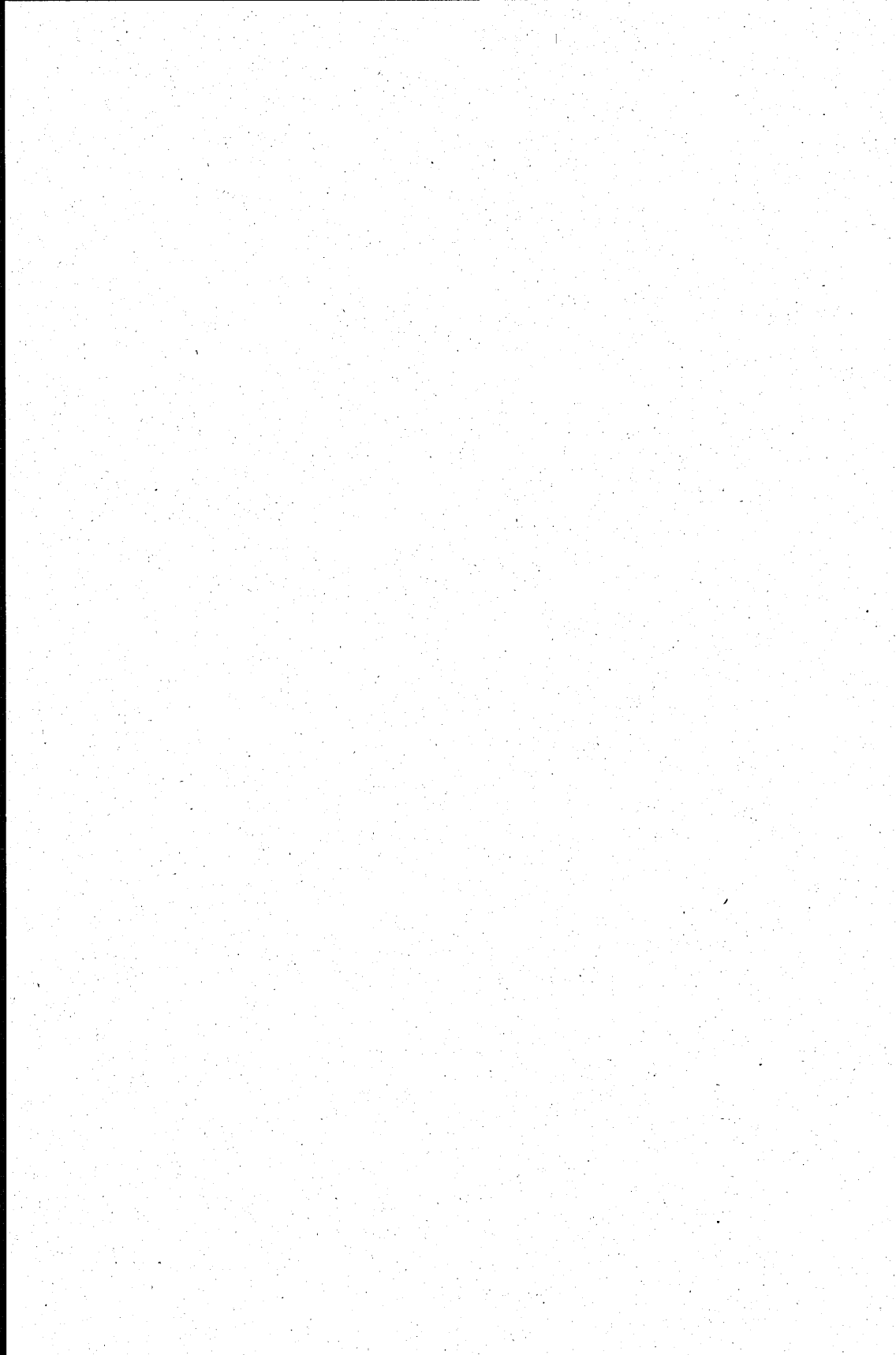
DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ HÜ-
KÜMETİ ARASINDA GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERĐİ-
LENDİRMEYİ ÖNLEME VE VERĐİ KAÇAKÇILIĞINA ENGEL OLMA ANLAŞMASI
VE EKİ PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TASARISI**

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

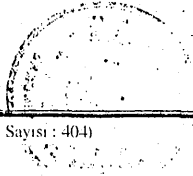

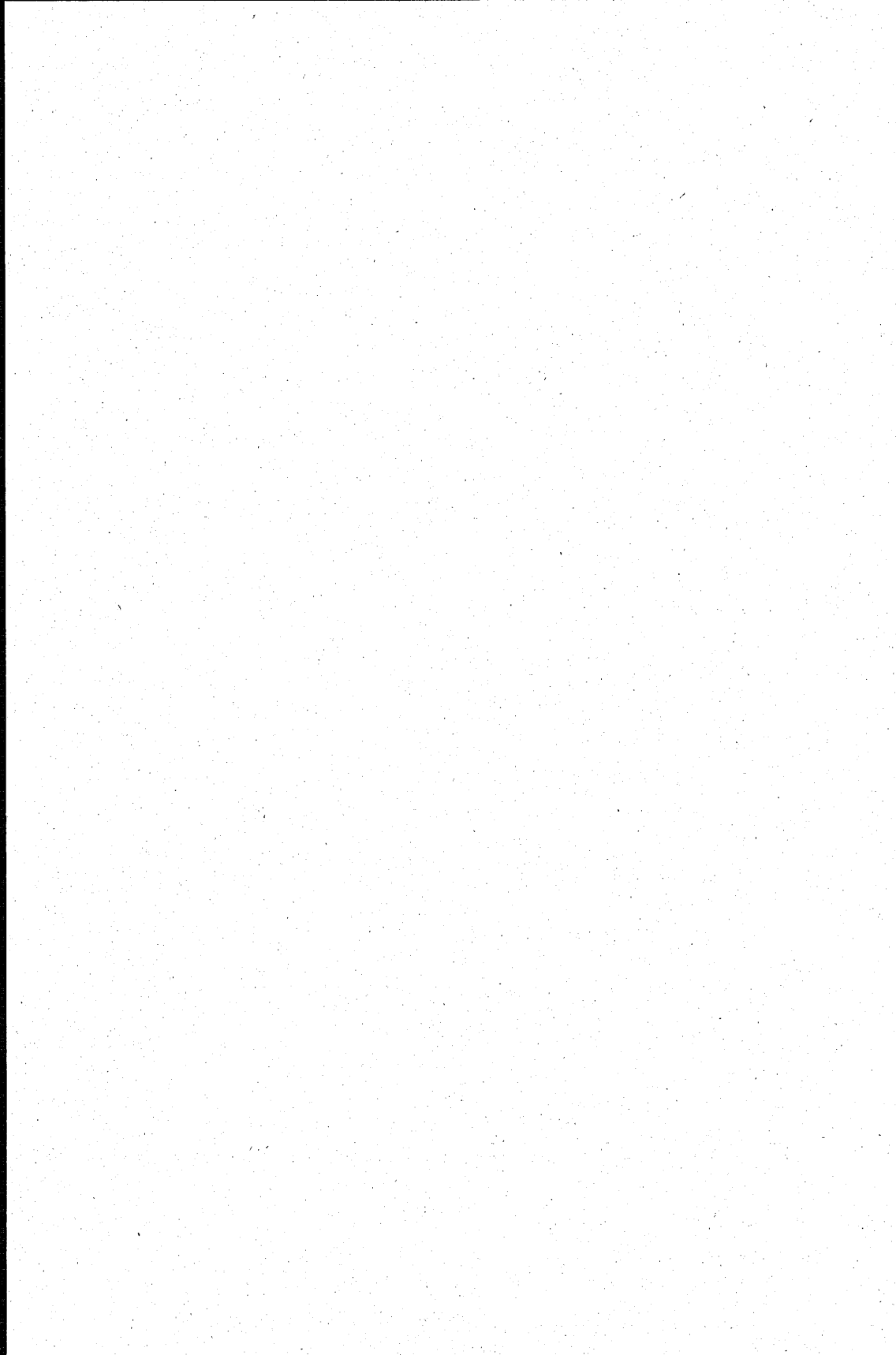
**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AMERİKA BİRLEŞİK
DEVLETLERİ HÜKÜMETİ ARASINDA GELİR ÜZERİNDEN
ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ
ÖNLEME VE VERGİ KAÇAKÇILIĞINA
ENGEL OLMA ANLAŞMASI**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
VE
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ HÜKÜMETİ**

**Gelir üzerinden alınan vergilerde çifte vergilendirmeyi önleyen ve
vergi kaçakçılığına engel olan bir Anlaşma yapmak isteğiyle**

AŞAĞIDAKİ ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR:

Madde 1

KİŞİLERE İLİŞKİN KAPSAM

1. Bu Anlaşma'da aksi öngörülen durumlar hariç olmak üzere, bu Anlaşma Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olan kişilere uygulanacaktır.

2. Bu Anlaşma:

a) Akit Devletlerden birinin mevzuatı veya

b) Akit Devletler arasında yapılan diğer herhangi bir Anlaşma,

tarafından temin edilen veya ileride temin edilecek olan herhangi bir istisna, muafiyet, gider indirimi, mahsup veya diğer bir indirim hiç bir surette kısıtlamayacaktır.

3. Bir Akit Devlet, 4 üncü fıkraya hariç, bu Anlaşmanın hiç bir hükmüne bakılmaksızın kendi mukimlerini, (4 üncü Maddeye (Mukim) göre belirlenen); Birleşik Devletler ise kendi vatandaşlarını vatandaşlık ilişkisi dolayısıyla, sanki bu Anlaşma yürürlüğe girmemiş gibi vergilendirebilir. Bu amaç bakımından, "vatandaş" terimi, vatandaşlığı kaybetmedeki temel amaçlarından biri de vergiden kaçınma olan eski vatandaşı da kapsayacak; ancak, bu durum böyle bir kaybı takip eden 10 yıllık bir dönem için sözkonusu olacaktır.

4. 3 üncü fıkraya hükümleri :

a) Bir Akit Devlet tarafından, 9 üncü Maddenin (Bağımlı Teşebbüsler) 2 nci fıkrası, 18 inci Maddenin (Emekli Maaşları ve Düzenli Ödemeler) 2 nci fıkrası, 23 üncü Madde (Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi), 24 üncü Madde (Ayrım Yapılmaması) ve 25 inci Madde (Karşılıklı Anlaşma Usulü) ile sağlanan menfaatleri; ve

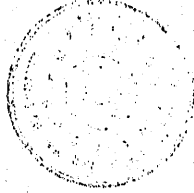
b) Bir Akit Devlet tarafından, 19 üncü (Kamu Görevleri), 20 nci (Öğrenciler, Stajyerler ve Öğretmenler) ve 27 nci (Diplomat Hüviyetindeki Memurlar ve Konsolosluk Memurları) Maddeler ile bu Devletin vatandaşı olmayan veya bu Devlette göçmen statüsüyle bulunmayan gerçek kişilere sağlanan menfaatleri,

etkilemeyecektir.

5. 2 (b) bendi hükümlerine bakılmaksızın;

a) Akit Devletlerin taraf olabileceği diğer herhangi bir anlaşmaya bakılmaksızın, bir tedbirin bu Anlaşma kapsamında yer alıp almayacağı konusundaki bir ihtilaf, yalnızca bu Anlaşmanın 3 üncü Maddesinin (Genel Tanımlar) 1(h) bendinde tanımlanan Akit Devletlerin yetkili makamları tarafından değerlendirilecek ve bu ihtilafa yalnızca bu Anlaşmada belirlenen usul ve yöntemler uygulanacaktır.

- b) Yetkili makamlar bir vergilendirme tedbirinin bu Anlaşma kapsamında yer almadığını belirlemediği sürece, Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşması çerçevesinde malların ticaretine uygulanabilen milli muamele veya en çok kayırlan ülke gibi yükümlülükler hariç olmak üzere, sözkonusu tedbire yalnızca bu Anlaşmanın ayırım yapmama yükümlülükleri uygulanacaktır. Diğer herhangi bir anlaşmada yer alan milli muamele veya en çok kayırlan ülke yükümlülüğü bu tedbir bakımından uygulanmayacaktır.
- c) Bu fıkranın amaçları bakımından bir "tedbir", bir yasa, düzenleme, kural, prosedür, karar, idari eylem veya diğer herhangi bir şekildeki tedbirdir.

Madde 2

KAVRANAN VERGİLER

1. Bu Anlaşma, ne şekilde alındığına bakılmaksızın, her bir Akit Devlette gelir üzerinden alınan vergilere uygulanacaktır.

2. Anlaşmanın uygulanacağı şu anda geçerli olan vergiler, özellikle:

a) Türkiye'de:

- i) Gelir vergisi;
- ii) Kurumlar vergisi;
- iii) Gelir vergisi ve kurumlar vergisi üzerinden alınan fon payı

(Bundan böyle "Türk Vergisi" olarak bahsedilecektir);

b) Birleşik Devletler'de: Dahili Gelir Kanununa göre alınan Federal gelir vergileri (Biriktilen kazançlar vergisi, şahsi olarak elde tutulan şirket vergisi ve sosyal güvenlik vergileri hariç) ve özel vakıflarla ilgili olarak alınan özel vergilerdir.

(Bundan böyle "Birleşik Devletler Vergisi " olarak bahsedilecektir).

3. Anlaşma aynı zamanda, Anlaşmanın imza tarihinden sonra mevcut vergilere ilave olarak veya onların yerine alınan ve mevcut vergilerle aynı nitelikte olan veya onlara önemli ölçüde benzeyen vergilere de uygulanacaktır. Akit Devletlerin yetkili makamları, ilgili vergi mevzuatlarında yapılan önemli değişiklikleri birbirlerine bildireceklerdir.

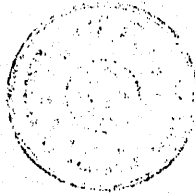

Madde 3

GENEL TANIMLAR

1. Bu Anlaşmanın amaçları yönünden, metin aksini öngörmedikçe:

- a) (i) "Türkiye" terimi, Türkiye Cumhuriyeti topraklarını ve aynı zamanda Türkiye'nin uluslararası hukuka göre doğal kaynaklarını arama ve işletme konusunda üzerinde egemenlik haklarına sahip olduğu kıta sahanlığını ifade eder;
- (ii) "Birleşik Devletler" terimi, Amerika Birleşik Devletleri'ni ifade eder, fakat Puerto Rico'yu, Virgin Adaları'nı, Guam'ı veya Birleşik Devletler'in diğer toprak ve ülkelerini kapsamaz. Bu terim, coğrafi anlamda kullanıldığında, Birleşik Devletler'e dahil eyaletleri, Columbia Bölgesi'ni ve Birleşik Devletler'in uluslararası hukuka göre belirlenmiş iç suları ile karasularını ifade eder; bir de Birleşik Devletler'in uluslararası hukuka göre egemenlik haklarına sahip olduğu veya egemenlik veya yargı hakları kullandığı karasularına bitişik denizleri, deniz yataklarını ve denizaltı topraklarını kapsar.
- b) "Bir Akit Devlet" ve "diğer Akit Devlet" terimleri metnin gereğine göre, Türkiye veya Birleşik Devletler anlamına gelir;
- c) "Kişi" terimi, bir gerçek kişiyi, şirketi ve kişilerin oluşturduğu diğer herhangi bir kuruluşu kapsamına alır;
- d) "Şirket" terimi, herhangi bir kurum veya vergileme yönünden kurum olarak muamele gören herhangi bir kuruluş anlamına gelir;
- e) Bir şirket:
- (i) Kanuni merkezini Türk Ticaret Kanununa göre Türkiye'de tescil ettirmişse, Türkiye'de; veya
- (ii) Birleşik Devletlerin veya onun herhangi bir politik alt bölümünün mevzuatına göre oluşturulmuş, kurulmuş veya kurulmuş ise Birleşik Devletlerde,
- "kurumlaşılın yer"e sahiptir;
- f) "Vatandaş" terimi:
- (i) Türkiye yönünden, Türk vatandaşlığını Türk Vatandaşlık Kanunu gereğince elde eden herhangi bir gerçek kişiyi ve Türkiye'de yürürlükte olan mevzuat gereğince statü kazanan herhangi bir hükmi şahsı, ortaklığı veya derneği;
- (ii) Birleşik Devletler yönünden, Birleşik Devletler vatandaşı olan herhangi bir gerçek kişiyi ve Birleşik Devletler veya onun herhangi bir politik alt bölümünün mevzuatı gereğince statü kazanan herhangi bir şirketi, derneği veya diğer kuruluşları
- ifade eder;

g) "Bir Akit Devletin teşebbüsü" ve "diğer Akit Devletin teşebbüsü" terimleri sırasıyla, bir Akit Devletin bir mukimi tarafından işletilen teşebbüs ve diğer Akit Devletin bir mukimi tarafından işletilen teşebbüs anlamına gelir;

h) "Yetkili makam" terimi:

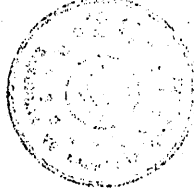
(i) Türkiye yönünden, Maliye Bakanını veya onun yetkili temsilcilerini;

(ii) Birleşik Devletler yönünden, Hazine Bakanını veya onun temsilcisini;

ifade eder;

i) "Uluslararası trafik" terimi, bir Akit Devletin teşebbüsü tarafından, yalnızca diğer Akit Devletin sınırları içinde gerçekleştirilen taşımacılık hariç, gemi veya uçak işletilerek yapılan taşımacılığı ifade eder.

2. Bir Akit Devletin bu Anlaşmayı uygulaması bakımından, Anlaşmada tanımlanmamış herhangi bir terim, metin aksini öngörmedikçe veya yetkili makamlar 25 inci Madde (Karşılıklı Anlaşma Usulü) hükümlerine uygun olarak ortak bir anlam üzerinde görüş birliğine varamadıkça, bu Anlaşmaya konu teşkil eden vergilerin yer aldığı Devletin mevzuatında öngörülen anlamı taşır.

Madde 4

MUKİM

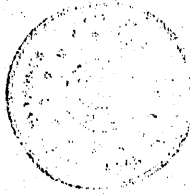
1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından, "bir Akit Devletin mukimi" terimi, o Devletin mevzuatı gereğince ev, ikametgah, yönetim yeri, kurumsaılan yer veya benzer yapıda diğcr herhangi bir kriter nedeniyle vergi mükellefiyeti altına giren kişi anlamına gelir. Şukadar ki, bir ortaklık veya benzeri bünyede vergilenmeyen kuruluşlar (pass-through entities), mamelek veya vakif tarafından elde edilen veya bunlar tarafından ödenen gelirler yönünden, bu terim yalnızca, sözkonusu ortaklık veya benzeri kuruluş, mamelek veya vakfın elde ettiği gelir, bu Devlette, bir mukimin geliri olarak, gerek bunların kendileri üzerinde gerekse bunların ortaklarının, lehdarlarının, üyelerinin veya vakfedenlerinin üzerinde, vergiye tabi olduğu takdirde uygulanacaktır. Terim, yalnızca o ülkedeki kaynaklardan elde edilen gelir nedeniyle vergiye tabi tutulan herhangi bir kişiyi kapsamaz.

2. 1 inci fıkraya hükümleri dolayısıyla bir gerçek kişi her iki Akit Devlette de mukim olduğunda, bu kişinin durumu aşağıdaki kurallara göre belirlenecektir:

- a) Kişi, daimi olarak kalabileceği bir meskenin bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir. Eğer bu kişinin her iki Devlette de daimi olarak kalabileceği bir meskeni varsa, kişisel ve ekonomik ilişkilerinin daha yakın olduğu Devletin mukimi kabul edilecektir (hayati menfaatlerin merkezi);
- b) Eğer kişinin hayati menfaatlerinin merkezinin yer aldığı Devlet saptanamazsa veya kişinin her iki Devlette de daimi olarak kalabileceği bir meskeni yoksa, kalmayı adet edindiği evin bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir;
- c) Eğer kişinin her iki Devlette de kalmayı adet edindiği bir ev varsa veya her iki Devlette de böyle bir ev sözkonusu değilse, vatandaşı bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir;
- d) Eğer kişi her iki Devletin de vatandaşıysa veya aksine her iki Devletin de vatandaşı değilse, Akit Devletlerin yetkili makamları sorunu karşılıklı anlaşmayla çözeceklerdir.

3. 1 inci fıkraya hükümleri dolayısıyla bir şirket her iki Akit Devletin de mukimi olduğunda, bu şirket kuruluş yerinin bulunduğu Devletin mukimi kabul edilecektir.

4. 1 inci fıkraya hükümleri dolayısıyla gerçek kişi veya şirket olmayan bir kişi, her iki Akit Devletin de mukimi olduğunda, Akit Devletlerin yetkili makamları sorunu karşılıklı anlaşma yoluyla çözecekler ve bu Anlaşmanın sözkonusu kişiyeye uygulanış şeklini tespit edeceklerdir.

Madde 5

İŞYERİ

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından "işyeri" terimi, bir teşebbüsün işinin tamamen veya kısmen yürütüldüğü işe ilişkin sabit bir yer anlamına gelir.

2. "İşyeri" terimi özellikle şunları kapsamına alır:

- a) Yönetim yeri;
- b) Şube;
- c) Büro;
- d) Fabrika;
- e) Atelye;
- f) Maden ocağı, petrol veya doğal gaz kuyusu, taş ocağı veya doğal kaynakların çıkarıldığı diğer herhangi bir yer ve
- g) Altı ayı aşan bir süre devam eden bir inşaat şantiyesi, yapım, montaj veya kurma projesi.

3. Bu Maddenin daha önceki hükümleri ile bağlı kalınmaksızın, "işyeri" teriminin aşağıdaki hususları kapsamadığı kabul edilecektir.

- a) Teşebbüs olanaklarının, sadece teşebbüse ait malların veya ticari eşyanın depolanması, teşhiri veya teslimi amacıyla kullanılması;
- b) Teşebbüse ait mal veya ticari eşya stoklarının sadece depolama, teşhir veya teslim amacıyla elde tutulması;
- c) Teşebbüse ait mal veya ticari eşya stoklarının sadece bir başka teşebbüse iktisad edilmesi amacıyla elde tutulması;
- d) İşe ilişkin sabit bir yerin sadece teşebbüs için mal veya ticari eşya satın alma veya bilgi toplama amacıyla elde tutulması;
- e) İşe ilişkin sabit bir yerin teşebbüs için sadece hazırlayıcı veya yardımcı karakter taşıyan diğer herhangi bir işin yapılması amacıyla elde tutulması;
- f) İşe ilişkin sabit bir yerin sadece (a) ile (e) bentlerinde bahsedilen faaliyetlerin bir veya birkaçını bir arada icra etmek için elde tutulması; ancak bu faaliyetlerin bir arada icra edilmesi sonucunda kendini gösteren toplu faaliyetin hazırlayıcı veya yardımcı karakterde olması.

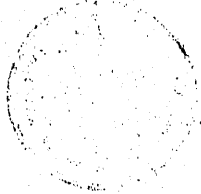
4. 1 inci ve 2 nci fıkrâ hükümlerine bakılmaksızın, bir kişi (5 inci fıkrâ hükmünün uygulanacağı bağımsız nitelikteki acente dışında), bir Akit Devlette diğeri Akit Devletin bir teşebbüsü namına hareket ederse, aşağıdaki şartlarla bu teşebbüs, ilk bahsedilen Devlette bu kişinin gerçekleştirdiği her türlü faaliyet dolayısıyla bir işyerine sahip kabul edilecektir. Eğer bu kişi:

a) İlk bahsedilen Devlette teşebbüs adına mukavele akdetme yetkisine sahip olur ve bu yetkisini mutaden kullanırsa işyerinin varlığı kabul edilecektir; şükadar ki, bu kişinin faaliyetlerinin 3 üncü fıkrada bahsedilen ve işe ilişkin sabit bir yerden yürütüldükleri taktirde bu sabit yeri sözkonusu fıkrâ hükümleri çerçevesinde işyeri haline getirmeyecek faaliyetlerle sınırlı olmaması; veya

b) Böyle bir yetkisi olmamasına rağmen, teşebbüs adına düzenli olarak sevkettiği mallardan veya ticari eşyadan ilk bahsedilen Devlette mutaden mal veya ticari eşya stoku bulundurursa. Bu bendin önceki hükümleri, kişinin vergiden kaçınmak amacıyla sadece malların veya ticari eşyanın sürekli sevkini değil, aynı zamanda satış akdinin fiilen gerçekleştirilmesi hariç, malların veya ticari eşyaların satışı ile ilgili her türlü bağlantılı faaliyeti yerine getirdiğinin kanıtlanması durumunda uygulanacaktır.

5. Bir Akit Devlet teşebbüsü, diğeri Akit Devlette işlerini sadece bir simsar, bir genel komisyon acentesi veya bağımsız statüde diğeri herhangi bir acente vasıtasıyla yürüttüğü için bu diğeri Akit Devlette bir işyerine sahip kabul olunmayacaktır; şükadar ki, bu kişilerin kendi işlerine olağan şekilde hareket etmeleri şarttır.

6. Bir Akit Devletin mukimi olan bir şirket, diğeri Akit Devletin mukimi olan veya diğeri Devlette ticari faaliyette bulunan bir şirketi (bir işyeri vasıtasıyla veya diğeri bir şekilde) kontrol eder, ya da onun tarafından kontrol edilirse, bu şirketlerden herhangi biri diğeri için bir işyeri oluşturmayacaktır.

Madde 6

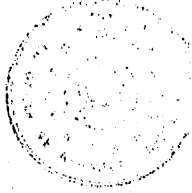
GAYRİMENKUL VARLIKLARDAN ELDE EDİLEN GELİR

1. Bir Akit Devlet mukiminin diğcr Akit Devlette bulunan gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir (tarım veya ormancılıktan elde edilen gelir dahil), bu diğcr Devlette vergilendirilebilir.

2. "Gayrimenkul varlık" terimi, bahse konu varlığın yer aldığı Akit Devletin mevzuatına göre tanımlanacaktır. Terim her halükarda gayrimenkul varlığa müteferri varlıkları, tarım ve ormancılıkta kullanılan araçları ve hayvanları, her çeşit dalyanları, özel hukuk hükümlerinin uygulanacağı gayrimenkul mülkiyetine ilişkin hakları, gayrimenkul intifa haklarını ve maden ocaklarının, kaynakların ve diğcr doğal kaynakların işletme hakkından veya işletilmesinden doğan sabit ya da değişken ödemeler üzerindeki hakları kapsayacaktır; gemiler, vapurlar ve uçaklar gayrimenkul varlık olarak kabul edilmeyecektir.

3. 1 inci fıkra hükümleri, gayrimenkul varlığın doğrudan kullanımından, kiralanasından veya diğcr herhangi bir şekilde kullanımından elde edilen gelire uygulanacaktır.

4. 1 inci ve 3 üncü fıkraların hükümleri aynı zamanda, bir teşebbüsün gayrimenkul varlıklardan elde ettiği gelir ile serbest meslek faaliyetlerinin icrasında kullanılan gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelire de uygulanacaktır.

Madde 7

TİCARİ KAZANÇLAR

1. Bir Akit Devlet teşebbüsüne ait kazanç, sözkonusu teşebbüs diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunmadıkça, sadece ilk bahsedilen Devlette vergilendirilecektir. Eğer teşebbüs yukarıda bahsedilen şekilde ticari faaliyette bulunursa, teşebbüsün kazançları bu diğer Devlette, işyerine atfedilebilen miktarla sınırlı olmak üzere, vergilendirilebilir.

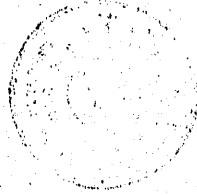
2. 3 üncü fıkrâ hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet teşebbüsü diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunursa bu takdirde, bu işyerine, her iki Akit Devlette de, aynı veya benzer koşullar altında, aynı veya benzer faaliyetlerde bulunan, tamamen ayrı ve bağımsız bir teşebbüsten ne miktarda bir ticari kazanç elde etmesi beklenecekse aynı miktarda bir kazanç atfedilecektir.

3. Bir işyerinin kazancı belirlenirken, işyerinin bulunduğu Devlette veya başka herhangi bir yerde yapılan ve yönetim ve genel idare giderlerini de kapsamına alan, işyerinin amaçlarına uygun düşen giderlerin indirilmesine müsaade edilecektir.

4. İşyerine, işyeri tarafından teşebbüs adına sadece mal veya ticari eşya satın alınması dolayısıyla hiç bir kazanç atfedilmeyecektir.

5. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından işyerine atfedilen kazançlar, sadece bu işyerinin varlıkları veya faaliyetleri dolayısıyla elde edilen kazançları kapsamına alacaktır.

6. Kazanç, bu Anlaşmanın başka maddelerinde ayrı olarak düzenlenen gelir unsurlarını da kapsamına aldığıında, o maddelerin hükümleri bu madde hükümlerinden etkilenmeyecektir.

Madde 8

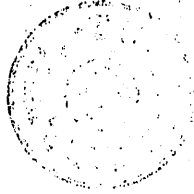
GEMİCİLİK VE HAVA TAŞIMACILIĞI

1. Bir Akit Devlet teşebbüsünün uluslararası trafikte gemi veya uçak işletmeciliğinden elde ettiği kazanç, sadece bu Devlette vergilendirilebilecektir.

2. Bu maddenin amaçları bakımından, gemi veya uçakların uluslararası trafikte işletilmesinden elde edilen kazançlar, gemi veya uçakların kiralınmasından elde edilen kazançları da, sözkonusu kiralama kazançlarının, 1 inci fıkrada belirtilen diğer kazançların yanısıra arızı olarak elde edilmiş olması şartıyla kapsar.

3. Bir Akit Devlet teşebbüsünün, uluslararası trafikte kullanılan konteynerlerin (çekici, mavna ve konteyner taşımacılığı ile ilgili ekipmanlar dahil) kullanımından, bakımından veya kiralınmasından elde ettiği kazançlar, sadece bu Devlette vergilendirilecektir.

4. 1 inci ve 3 üncü fıkraların hükümleri aynı zamanda, bir ortaklığa (pool), bir bağlı işletmeye veya uluslararası işletilen bir acenteye iştirak dolayısıyla elde edilen kazançlara da uygulanacaktır.

Madde 9

BAĞIMLI TEŞEBBÜSLER

1. a) Bir Akit Devlet teşebbüsü doğrudan veya dolaylı olarak diğer Akit Devlet teşebbüsünün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığında veya
- b) Aynı kişiler doğrudan veya dolaylı olarak bir Akit Devlet teşebbüsünün ve diğer Akit Devlet teşebbüsünün yönetim, kontrol veya sermayesine katıldığında

ve her iki halde de, iki teşebbüs arasındaki ticari ve mali ilişkilerde oluşan veya empoze edilen koşullar, bağımsız teşebbüsler arasında oluşabilecek koşullardan farklılaştığında, olması gerekir; fakat bu koşullar nedeniyle kendini göstermeyen kazanç, o teşebbüsün kazancına eklenebilir ve buna göre vergilendirilebilir.

2. Bir Akit Devletin kendi teşebbüslerinden birinde kavradığı ve vergilediği kazanç, diğer Akit Devlette vergilendirilen bu diğer Devlet teşebbüslerinden birinin de kazancını içerebilir. Aynı zamanda, bu ilk bahsedilen Devletin kavradığı kazanç, bildirilen kazanç olmayıp, bağımsız teşebbüsler arasında oluşacak ilişkiler gözönünde tutularak, sonradan bu ilk bahsedilen Devletçe yürütülen hesaplamalar sonucunda belirlenen kazanç olabilir. Böyle bir durum kendini gösterdiğinde, eğer diğer Devlet bu düzenlemenin haklı olduğu kanaatine varırsa, sözkonusu kazanç üzerinden alınan verginin miktarında gerekli düzeltmeleri yapmak durumundadır. Bu düzeltme yapılırken, bu Anlaşmanın diğer hükümleri gözönünde tutulacak ve gerektiğinde Akit Devletlerin yetkili makamları birbirlerine danışacaklardır.

Madde 10

TEMETTÜLER

1. Bir Akit Devlet mukimi tarafından diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen temettüleri, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, sözkonusu temettüleri, aynı zamanda, ödemeyi yapanın mukimi olduğu Devlette ve bu Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak temettünün gerçek lehdarı diğer Akit Devletin mukimi ise bu şekilde alınacak vergi;

a) gerçek lehdar, temettüyü ödeyen şirketin oy gücüne haiz hisselerinin en az % 10'una sahip bir şirketsen, gayrisafi temettü tutarının yüzde 15'ini;

b) tüm diğer durumlarda gayrisafi temettü tutarının yüzde 20'sini

aşmayacaktır.

Temettülerin bir Birleşik Devletler kişisi olan Düzenlenmiş Yatırım Şirketi (Regulated Investment Company) veya bir Türk kişisi olan Menkul Kıymet Yatırım Ortaklığı veya Menkul Kıymet Yatırım Fonu tarafından ödenmesi halinde, (a) bendi değil (b) bendi uygulanacaktır. Bir Birleşik Devletler kişisi olan Gayrimenkul Yatırım Kurumu veya bir Türk kişisi olan Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı veya Gayrimenkul Yatırım Fonu tarafından ödenen temettülere (a) bendi uygulanmayacak ve (b) bendi sadece temettünün gerçek lehdarı olan bir gerçek kişinin Gayrimenkul Yatırım Kurumu, Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı veya Gayrimenkul Yatırım Fonunda yüzde 10'dan daha az bir hissesinin bulunması halinde uygulanacak; aksi takdirde iç mevzuata göre belirlenmiş vergi oranı uygulanacaktır.

3. Bu Maddede kullanılan "temettü" terimi, hisse senetlerinden, intifa senetlerinden veya intifa haklarından, kurucu hisse senetlerinden veya alacak niteliğinde olmayıp kazançta katılmayı sağlayan diğer haklardan elde edilen gelirleri, bunun yanısıra dağıtımını yapan şirketin mukimi olduğu Devletin vergi mevzuatına göre, vergileme yönünden hisse senetlerinden elde edilen gelirle aynı muameleyi gören diğer şirket haklarından elde edilen gelirler ile gelirin doğduğu Akit Devletin mevzuatında belirlendiği şekilde kazançta katılma hakkı sağlayan veya kazançta bağılı olarak belirlenen, alacak olarak adlandırılmış araçlar da dahil olmak üzere finansal düzenlemelerden elde edilen gelirleri kapsar.

4. a) Birleşik Devletler mukimi olan bir şirketin, ticari faaliyet icra ettiği Türkiye'de yer alan bir işyerine atfedilebilen kazançlar, bu Anlaşmanın diğer hükümlerine göre vergilendirildikten sonra, kalan kısım üzerinden de Türk mevzuatına göre Türkiye'de vergilendirilebilir.

b) Türkiye mukimi olan ve Birleşik Devletler'de bir işyerine sahip bulunan veya 6 ncı Maddeye (Gayrimenkul Varlıklardan Elde Edilen Gelir) veya 13 üncü Maddenin (Değer Artış Kazançları) 1 inci fıkrasına göre Birleşik Devletler'de vergilendirilebilir gelirleri dolayısıyla net esasına göre bu Devlette vergiye tabi olan bir şirket, bu Anlaşmanın diğer hükümlerinin müsaade ettiği vergiye ilaveten Birleşik Devletler'de vergiye tabi tutulabilir. Bununla beraber, sözkonusu vergi

sadece şirketin ticari kazancının işyerine atfedilebilen kısmı, ve şirketin önceki cümlede belirtilen; 6 ncı Maddeye veya 13 üncü Maddenin 1 inci fıkrasına göre vergiye tabi olan ve sözkonusu kazanç ve gelirin temettü eşit bir miktarı temsil eden kazanç kısmı üzerinden alınabilir.

Bu fıkrada belirtilen vergiler, bu maddenin 2 nci fıkrasının a) bendinde belirtilen oranı aşacak şekilde uygulanmayacaktır.

5. Akit Devletlerden birinin mukimi olan temettü lehdarı, temettü ödeyen şirketin mukim olduğu diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunursa veya bir Türkiye mukimi, Birleşik Devletler'de bulunan bir sabit yeri kullanarak Birleşik Devletler'de serbest meslek faaliyetinde bulunursa ve sözkonusu temettüler bu işyeri veya sabit yere atfedilebiliyorsa 1 inci ve 2 nci fıkraların hükümleri uygulanmayacaktır. Bu durumda olayına göre, 7 nci (Ticari Kazançlar) veya 14 üncü (Serbest Meslek Faaliyetleri) Madde hükümleri uygulanacaktır.

6. Bir Akit Devletin mukimi olan bir şirket diğer Akit Devlette kazanç veya gelir elde ettiğinde, bu diğer Devlet, bu şirket tarafından ödenen temettüler üzerinden herhangi bir vergi alamaz. Bunun istisnasını, sözkonusu temettülerin bu diğer Devletin bir mukimine ödenmesi veya temettü elde ediş olayı ile bu diğer Devlette bulunan bir işyeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunması oluşturur.

Madde 11

FAİZ

1. Bir Akit Devlette doğan ve diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen faiz, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, bu faiz elde edildiği Akit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir, ancak faizin gerçek lehđarı diğer Akit Devletin bir mukimi ise bu şekilde alınacak vergi, faizin gayrisafi tutarının yüzde 15'ini aşmayacaktır. Şu kadar ki, banka, tasarruf kuruluşu veya sigorta şirketi gibi bir mali kuruluşun her ne tür olursa olsun verdiği kredilerden kaynaklanan faizler, sözkonusu faizin gayrisafi tutarının %10'unu aşan bir şekilde vergilendirilmeyecektir.

3. 2 nci fıkrâ hükümlerine bakılmaksızın:

- a) Birleşik Devletler'de doğan ve Türkiye Hükümetine veya Türkiye Merkez Bankasına ödenen faizler, Birleşik Devletler vergisinden istisna edilecektir;
- b) Türkiye'de doğan ve Birleşik Devletler Hükümetine veya Federal Rezerv Bankası'na ödenen faizler, Türk vergisinden istisna edilecektir;
- c) Bir Akit Devlette doğan ve diğer Akit Devletin Hükümeti tarafından teminat altına alınan veya sigorta edilen bir borç veya krediden kaynaklanan faizler, ilk bahsedilen Devlette vergiden istisna edilecektir.

Yetkili makamlar bu fıkranın (c) bendinin kapsamını karşılıklı anlaşmayla belirleyeceklerdir.

4. Bu maddede kullanılan "faiz" terimi:

- a) İpotek garantisine bağı olsun olmasın veya borçlunun kazancına katılma hakkını tanısin tanımasın her nevi alıcağtan doğan gelirleri ve gelirin doğduğu Akit Devletin mevzuatına göre ikrazat geliri sayılan diğer bütün gelirleri ve özellikle, hazine borçlanma senetlerinden, tahvillerden ve bonolardan elde edilen gelirleri ve bu senetlere, tahvillere ve bonolara bağılı prim ve ikramiyeleri ifade eder ve
- b) Birleşik Devletler yönünden, 6 ncı Maddeye (Gayrimenkul Varlıklardan Elde Edilen Gelir) veya 13 üncü Maddenin (Değer Artış Kazançları) 1 inci fıkrasına göre, Birleşik Devletler'de bulunan bir işyeri veya sabit yer tarafından veya ticari iş veya faaliyetle ilgili olarak ödenen faizler Birleşik Devletler'de net esasında vergiye tabi olduğu takdirde, eğer varsa bu işyeri, sabit yer veya ticari iş veya faaliyet tarafından yüklenilen faiz miktarının aşırı kısmını kapsamına alır.

Bununla beraber, faiz terimi 10 uncu Maddede (Temettüleri) belirtilen gelirleri kapsamaz.

5. Bir Akit Devlet mukimi olan faiz lehdarı, faizin elde edildiği diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunursa veya bir Türkiye mukimi, Birleşik Devletler'de bulunan bir sabit yeri kullanarak Birleşik Devletler'de serbest meslek faaliyetinde bulunursa ve sözkonusu faiz bu işyeri veya sabit yere atfedilebiliyorsa 1, 2 ve 3 üncü fıkra hükümleri uygulanmayacaktır. Bu durumda olayına göre, 7 nci (Ticari Kazançlar) veya 14 üncü (Serbest Meslek Faaliyetleri) Madde hükümleri uygulanacaktır.

6. Bir Akit Devletin kendisi, politik alt bölümü, mahalli idaresi veya mukimi tarafından ödenen faizin, o Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, faiz ödeyen kişi bir Akit Devlette mukim olsun ya da olmasın, o Devlette 6 ncı Maddeye (Gayrimenkul Varlıklardan Elde Edilen Gelir) veya 13 üncü Maddeye (Değer Artış Kazançları) göre net esas üzerinden vergiye tabi olur. Bu işyerine, sabit yere veya ticari işe veya faaliyete sahip olduğunda ve faiz bu işyeri, sabit yer veya ticari iş veya faaliyet tarafından yüklenildiğinde, sözkonusu faizin işyerinin, sabit yerin veya ticari iş veya faaliyetin bulunduğu Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. 4 üncü fıkranın (b) bendinde tanımlanan faizin, Birleşik Devletler'de doğduğu kabul edilecektir.

7. Alacak karşılığında ödenen faizin miktarı, ödeyici ile gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında varolan özel ilişki nedeniyle, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ve lehdar arasında kararlaştırılacak miktarı aştığında, bu Madde hükümleri en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Bu durumda ilave ödeme, bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Akit Devletin mevzuatına göre vergilendirilecektir.

8. 2 nci ve 3 üncü fıkra hükümleri:

- a) Bir Birleşik Devletler gayrimenkul ipotek yatırım aracısındaki (conduit) ortaya çıkan artık faizle (residual interest) ilgili bir aşırı ilaveye (an excess inclusion); veya
- b) Birleşik Devletler mevzuatına göre portföy faizi olarak nitelendirilmeyen bağlı faiz (contingent interest) çeşidine ve bunun Türk mevzuatına göre eşitli miktara uygulanmayacaktır.

(a) bendinde tanımlanan gelir, faizin doğduğu Akit Devletin iç mevzuatına göre vergilendirilebilir. (b) bendinde tanımlanan gelir ise 10 uncu Maddeye (Temettümler) göre bir temettüymüş gibi vergilendirilecektir.

Madde 12

GAYRIMADDİ HAK BEDELLERİ

1. Bir Akit Devlette doğan ve diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen gayrimaddi hak bedelleri, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, sözkonusu gayrimaddi hak bedelleri, elde edildikleri Akit Devlette ve o Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak gayrimaddi hak bedelinin gerçek lehdarı diğer Akit Devletin bir mukimi ise bu şekilde alınacak vergi, 3 üncü fıkranın (a) bendinde tanımlanan gayrimaddi hak bedelinin gayrisafi tutarının yüzde 10'unu ve 3 üncü fıkranın (b) bendinde tanımlanan gayrimaddi hak bedelinin gayrisafi tutarının yüzde 5'ini aşmayacaktır.

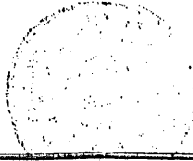
3. Bu maddede kullanılan "gayrimaddi hak bedelleri" terimi:

- a) Sinema filmleri, radyo ve televizyon yayınlarında kullanılmak amacıyla üretilen filmler, bantlar ve diğer reproduksiyon araçlarına ilişkin ödemeler de dahil olmak üzere, edebi, artistik, bilimsel her nevi telif hakkının, patentin, alameti farikanın, desen veya modelin, planın, gizli formül veya üretim yönteminin veya sınai, ticari, bilimsel tecrübeye dayalı bilgi birikiminin kullanma imtiyazı veya kullanma hakkı veya satışı (verimliliğe, kullanıma veya tasarrufa bağlı olduğu takdirde) ile;
- b) Sınai, ticari veya bilimsel teçhizatın kullanma hakkı veya kullanma imtiyazı karşılığında ödenen her türlü ödemeyi kapsar.

4. Bir Akit Devlet mukimi olan bir gayrimaddi hak bedelinin gerçek lehdarı, gayrimaddi hak bedelinin elde edildiği diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunursa veya bir Türkiye mukimi Birleşik Devletler'de bulunan bir sabit yeri kullanarak Birleşik Devletler'de serbest meslek faaliyetinde bulunursa ve gayrimaddi hak bedeli bu işyeri veya sabit yere atfedilebiliyorsa, 1 inci ve 2 nci fıkraların hükümleri uygulanmayacaktır. Bu durumda olayına göre, 7 nci (Ticari Kazançlar) veya 14 üncü (Serbest Meslek Faaliyetleri) Madde hükümleri uygulanacaktır.

5. Bir Akit Devletin kendisi, politik alt bölümü, mahalli idaresi veya mukimi tarafından ödenen gayrimaddi hak bedelinin, o Devlette elde edildiği kabul olunacaktır. Bununla beraber, gayrimaddi hak bedelini ödeyen kişi bir Akit Devletin mukimi olsun ya da olmasın, bu Akit Devlette gayrimaddi hak bedellerini ödemeye neden olan yükümlülük ile bağlantılı bir işyerine veya sabit yere sahip olduğunda ve bu gayrimaddi hak bedeli bu işyeri veya sabit yer tarafından yüklenildiğinde, sözkonusu gayrimaddi hak bedelinin, bu işyerinin veya sabit yerin bulunduğu Devletteki kaynaklardan doğduğu kabul olunacaktır. Yukarıdaki iki cümlenin hiç birine göre gayrimaddi hak bedellerinin Akit Devletlerin birinde doğduğunun kabul edilmediği durumda ve gayrimaddi hak bedellerinin bir varlık veya hakkın, bir Akit Devlette kullanma imtiyazı veya kullanma hakkı karşılığında ödenmesi halinde, bu gayrimaddi hak bedellerinin, bu Devlette doğduğu kabul edilecektir.

6. Kullanım, hak veya bilgi karşılığında ödenen gayrimaddi hak bedelinin miktarı, ödeyici ile gerçek lehdar arasında veya her ikisi ile bir başka kişi arasında varolan özel ilişki nedeniyle, böyle bir ilişkinin olmadığı durumlarda ödeyici ve gerçek lehdar arasında kararlaştırılacak miktarı aştığında, bu Madde hükümleri en son bahsedilen miktara uygulanacaktır. Bu durumda ilave ödeme, bu Anlaşmanın diğer hükümleri de dikkate alınarak, her bir Akit Devletin mevzuatı uyarınca vergilendirilebilecektir.

Madde 13

DEĞER ARTIŞ KAZANÇLARI

1. Bir Akit Devlet mukimi tarafından:

a) diğer Akit Devlette yer alan gayrimenkul varlığın veya

b) diğer Akit Devlette yer alan bir gayrimenkul varlığa atfedilebilen tutarıyla sınırlı olmak üzere bir ortaklıktaki, tröst (trust) veya mamelekteki bir payın

elden çıkarılmasından doğan değer artış kazançları, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bu Maddenin amaçları yönünden, "diğer Akit Devlette yer alan gayrimenkul varlık" terimi, bir Birleşik Devletler gayrimenkul varlık menfaatini veya eş değer bir Türk gayrimenkul varlık menfaatini, diğer Akit Devlette yer alan ve 6 ncı Maddede (Gayrimenkul Varlıklardan Elde Edilen Gelir) bahsedilen gayrimenkul varlıkları ve 1 (b) fıkrasında bahsedilen bir ortaklıktaki, tröst (trust) veya mamelekteki payı kapsar.

3. Bir Akit Devlet teşebbüsünün diğer Akit Devlette sahip olduğu bir işyerinin ticari varlığına dahil menkul varlıkların veya bir Akit Devlet mukiminin diğer Akit Devlette serbest meslek faaliyeti icra etmek üzere kullandığı bir sabit yere ait menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazanç, bu işyerinin (yalnız veya tüm teşebbüsle birlikte) veya sabit yerin elden çıkarılmasından doğan kazanç da dahil olmak üzere, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

4. Uluslararası trafikte işletilen gemi, uçak veya konteynerlerin veya sözkonusu gemi, uçak veya konteynerlerin işletilmesiyle ilgili menkul varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançlar, yalnızca elden çıkararın mukim olduğu Akit Devlette vergilendirilebilecektir.

5. Bundan önceki fıkralarda değinilenlerin dışında kalan varlıkların elden çıkarılmasından doğan kazançlar, yalnızca elden çıkararın mukim olduğu Devlette vergilendirilebilecektir. Bununla beraber, bundan önceki cümle hükümleri, Devletlerden birinin kendi mevzuatına göre, diğer Akit Devletin bir mukiminin ilk bahsedilen Devlette mukim bir şirketin ihraç ettiği hisse senetlerini veya tahvilleri (o Devletin bir menkul kıymetler borsasına kaydedilmiş hisse senetleri ve tahvilleri hariç) elden çıkarması dolayısıyla elde ettiği kazançlar üzerinden vergi alma hakkını etkilemeyecektir. Ancak bunun için, iktisap ile elden çıkarma arasındaki sürenin bir yılı geçmemesi gerekir.

Madde 14

SERBEST MESLEK FAALİYETLERİ

1. Akit Devletlerden birinin bir mukiminin serbest meslek faaliyetleri veya bağımsız nitelikteki diğer faaliyetler dolayısıyla elde ettiği gelir, yalnız bu Devlette vergilendirilebilecektir. Bununla beraber, eğer bu faaliyetler veya hizmetler diğer Devlette icra edilirse ve

- a) Mukim bu diğer Devlette bu hizmet veya faaliyetleri icra etmek amacıyla sürekli kullanabileceği bir sabit yere sahip ise veya
- b) Mukim bu diğer Devlette, sözkonusu hizmet veya faaliyetleri icra etmek amacıyla, herhangi bir kesintisiz 12 aylık dönemde, bir veya birkaç seferde, toplam 183 gün veya daha fazla kalırsa;

sözkonusu gelir, diğer Akit Devlette de vergilendirilebilir.

Böyle bir durumda olayına göre, ya yalnızca sözkonusu sabit yere atfedilebilen gelir, ya da yalnızca bu diğer Devlette bulunulan süre içinde icra edilen hizmet veya faaliyetlerden elde edilen gelir bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Akit Devletlerden birinin bir teşebbüsünün serbest meslek faaliyetleri veya benzer nitelikteki diğer faaliyetler dolayısıyla elde ettiği gelir, yalnız bu Devlette vergilendirilebilecektir. Bununla beraber, eğer bu hizmet veya faaliyetler diğer Devlette icra edilirse ve eğer:

- a) Teşebbüs bu diğer Devlette hizmet ve faaliyetlerin icra edildiği bir işyerine sahip olursa; veya
- b) Hizmet veya faaliyetlerin icra edildiği süre veya süreler, herhangi bir kesintisiz 12 aylık dönemde, 183 günü aşarsa

sözkonusu gelir, bu diğer Akit Devlette de vergilendirilebilir.

Böyle bir durumda olayına göre, ya yalnızca sözkonusu işyerine atfedilebilen gelir ya da yalnızca bu diğer Devlette icra edilen hizmet veya faaliyetlere atfedilebilen gelir, bu diğer Devlette vergilendirilebilir. Her iki durumda da Türkiye Cumhuriyeti, sözkonusu gelir üzerinden tevkifat suretiyle vergi alabilir. Bununla beraber, sözkonusu gelirin lehdarı, böyle bir vergiye tabi tutulduktan sonra sözkonusu gelir dolayısıyla, sanki gelir bu diğer Devlette bulunan bir işyerine atfedilebilmiş gibi, Anlaşmanın 7 nci maddesi hükümlerine göre, net esasında vergilendirilmeyi tercih edebilir.

Madde 15

BAĞIMLI FAALİYETLER

1. 16 ncı (Yönetim Kurulu Üyelerine Yapılan Ödemeler), 18 inci (Emekli Maaşları ve Düzenli Ödemeler), 19 uncu (Kamu Görevleri) ve 20 nci (Öğrenciler, Stajyerler ve Öğretmenler) Maddelerin hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet mukiminin bir hizmet dolayısıyla elde ettiği ücret, maaş ve diğer benzeri gelirler, bu hizmet diğer Akit Devlette ifa edilmedikçe, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir. Eğer hizmet diğer Devlette ifa edilirse, buradan elde edilen gelir diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. 1 inci fıkraya hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devlet mukiminin diğer Akit Devlette ifa ettiği hizmet dolayısıyla elde ettiği gelir:

- a) Gelir elde eden kişi, bu diğer Devlette herhangi bir kesintisiz 12 aylık dönemde bir veya bir kaç seferde toplam 183 günü aşmamak üzere kalırsa,
- b) Ödeme, bu diğer Devletin mukimi olmayan bir işveren tarafından veya böyle bir işveren adına yapılırsa ve
- c) Ödeme, işverenin diğer Devlette sahip olduğu bir işyerinden veya sabit yerden yapılmazsa

yalnızca ilk bahsedilen Devlette vergilendirilebilecektir.

3. Bu Maddenin bundan önceki hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devlet mukiminin, diğer Akit Devletin bir teşebbüsünün uluslararası trafikte işlettiği bir gemi veya uçakta devamlı bir mürettebat olarak çalışması karşılığında elde ettiği gelir, bu diğer Akit Devlette vergilendirilebilir.

Madde 16

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNE YAPILAN ÖDEMELER

Bir Akit Devlet mukiminin, diğer Devlet mukimi olan bir şirketin yönetim kurulu üyesi olması dolayısıyla diğer Akit Devlette ifa ettiği hizmetler karşılığında eline geçen ücret ve diğer benzeri gelirler, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

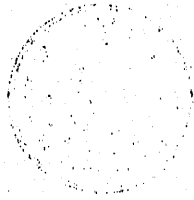
Madde 17

SANATÇI VE SPORCULAR

1. 14 üncü (Serbest Meslek Faaliyetleri) ve 15 inci (Bağımlı Faaliyetler) Maddelerdeki sınırlamalara bağlı kalınmaksızın, bir Akit Devlet mukimi olan ve tiyatro, sinema, radyo ve televizyon sanatçısı gibi bir sanatçı veya bir müzisyen veya bir sporcunun diğer Akit Devlette icra ettiği bu nitelikteki şahsi faaliyetler dolayısıyla elde ettiği gelir, bu diğer Devlette vergilendirilebilir. Şu kadar ki, sözkonusu sanatçı veya sporcunun, ilgili vergilendirme yılında bu faaliyetlerden elde ettiği gayrisafi hasılat tutarının 3.000 Birleşik Devletler Dolarını veya buna eşit Türk Lirasını aşmaması halinde, bu hüküm uygulanmayacaktır.

2. Bir sanatçının ya da sporcunun icra ettiği bu nitelikteki faaliyetlerden doğan gelir, kendisine değil de bir başkasına yönelirse, bu gelir 7 nci (Ticari Kazançlar) ve 14 üncü (Serbest Meslek Faaliyetleri) Madde hükümleriyle bağlı kalınmaksızın, sanatçı ya da sporcunun faaliyetlerinin icra edildiği Akit Devlette vergilendirilebilir. Ancak, sözkonusu sanatçı veya sporcu, kendisinin veya kendisiyle ilgili bir kişinin, doğrudan veya dolaylı olarak bu diğer kişinin kazancını - tehir edilmiş ödemelerin tahsili, ikramiye, ücret, temettü, ortaklık kazanç payı veya diğer bir dağıtımın gerçekleştirilmesi halleri dahil olmak üzere - herhangi bir surette paylaşmadığını ispat ederse, bu hüküm uygulanmayacaktır.

3. Sanatçı veya sporcuların bir Akit Devlette icra ettikleri faaliyetler, diğer Akit Devletin kar amacı gütmeyen bir kuruluşunca veya bu diğer Akit Devletin, bir politik alt bölümünün veya bir mahalli idaresinin kamusal fonlarından önemli ölçüde desteklenmesi halinde, bu faaliyetlerden elde edilen gelire, 1 inci ve 2 nci fıkraya hükümleri uygulanmayacaktır.

Madde 18

EMEKLİ MAAŞLARI VE DÜZENLİ ÖDEMELER

1. 19 uncu Maddenin (Kamu Görevleri) 2 nci fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet mukimine geçmiş çalışmalarının karşılığında dönemsel veya toplu olarak ödenen emekli maaşları ve sağlanan diğer benzeri gelirler, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

2. 1 inci fıkra hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devletin sosyal güvenlik mevzuatı veya benzeri mevzuat hükümlerine göre diğer Akit Devletin bir mukimine veya Birleşik Devletlerin bir vatandaşına yaptığı ödemeler, yalnızca ilk bahsedilen Devlette vergilendirilebilecektir.

3. Bir Akit Devletin mukimi olan bir gerçek kişi tarafından elde edilen ve üzerinde tasarruf edilebilen düzenli ödemeler, yalnızca bu Devlette vergilendirilecektir. Bu fıkrada kullanılan "düzenli ödemeler" terimi, para veya parayla ölçülebilir bir menfaat karşılığında (ifa edilen hizmetlerin dışında) tam ve yeterli ödemede bulunma yükümlülüğü altında belirli bir süre boyunca ve belirli zamanlarda dönemsel olarak ödenen meblağı ifade eder.

Madde 19

KAMU GÖREVLERİ

1. a) Bir Akit Devletin kendisine, bir politik alt bölümüne veya bir mahalli idaresine bir gerçek kişi tarafından verilen hizmetler karşılığında, bu Akit Devlet, alt bölüm veya mahalli idare tarafından sağlanan ve emekli maaşı dışında kalan ödemeler, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.
- b) Bununla beraber, hizmet diğer Devlette sunulduğunda ve hizmeti sunan gerçek kişi o Devletin mukimi olduğunda, sağlanan bu ödemeler, yalnızca bu diğer Akit Devlette vergilendirilecektir. Ancak bu kişinin:
 - i) Bu Devletin vatandaşı olması; veya
 - ii) Yalnızca hizmet sunmak için bu Devletin mukimi durumuna geçmemiş olması zorunludur.
2. a) Bir Akit Devletin kendisine, bir politik alt bölümüne veya bir mahalli idaresine bir gerçek kişi tarafından verilen hizmetler karşılığında, bu Devlet, alt bölüm veya mahalli idare tarafından veya bunlarca oluşturulan fonlardan ödenen emekli maaşları, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.
- b) Bununla beraber, sözkonusu gerçek kişinin diğer Akit Devletin bir mukimi ve vatandaşı olması halinde, bu emekli maaşı yalnızca diğer Akit Devlette vergilendirilebilecektir.

3. Bir Akit Devletin kendisi, bir politik alt bölümü veya bir mahalli idaresi tarafından yürütülen ticari faaliyetlerle bağlantılı hizmetler karşılığında sağlanan ödemelere ve emekli maaşlarına 15 inci (Bağımlı Faaliyetler), 16 ncı (Yönetim Kurulu Üyelerine Yapılan Ödemeler) ve 18 inci (Emekli Maaşları ve Düzenli Ödemeler) Maddelerin hükümleri uygulanacaktır.

Madde 20

ÖĞRENCİLER, STAJYERLER VE ÖĞRETMENLER

1. Bir Akit Devleti ziyaret etmeden hemen önce veya ziyareti sırasında diğer Akit Devletin mukimi olan ve ilk bahsedilen Devlette tam gün öğrenim veya mesleki eğitim amacıyla bulunan bir öğrenci, stajyer veya çırağın, geçim, öğrenim veya mesleki eğitim masraflarını karşılamak için bu Devletin dışından doğan ödemeler, bu Devlette vergilendirilmeyecektir.

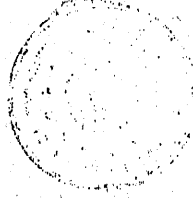
2. Aynı şekilde, bir Akit Devleti ziyaret etmeden hemen önce veya ziyareti sırasında diğer Akit Devletin mukimi olan ve ilk bahsedilen Devlette iki yılı aşmayan bir süre veya süreler için öğretim veya bilimsel araştırma yapmak amacıyla bulunan bir öğretmen veya eğitime öğretim veya araştırma hizmetleri karşılığında bu Devletin dışından doğan ödemeler bu Devlette vergiden istisna edilecektir.

Madde 21

DİĞER GELİRLER

1. Bir Akit Devlet mukiminin, nerede doğarsa doğsun, bu Anlaşmanın daha önceki Maddelerinde ele alınmayan gelir unsurları, yalnızca bu Devlette vergilendirilebilecektir.

2. 6 ncı Maddenin (Gayrimenkul Varlıklardan Elde Edilen Gelir) 2 nci fıkrasında tanımlanan gayrimenkul varlıklardan elde edilen gelirler hariç, bir Akit Devlet mukimi olan sözkonusu gelir lehdarının diğer Akit Devlette yer alan bir işyeri vasıtasıyla ticari faaliyette veya bir sabit yer vasıtasıyla serbest meslek faaliyetinde bulunması ve sözkonusu işyeri veya sabit yere atfedilebilen bir gelir elde etmesi halinde bu gelire, 1 inci fıkraya hükümleri uygulanmayacaktır. Bu durumda olayına göre, 7 nci (Ticari Kazançlar) veya 14 üncü (Serbest Meslek Faaliyetleri) Madde hükümleri uygulanacaktır.

Madde 22 .

MENFAATLERİN SINIRLANDIRILMASI

1. Bir Akit Devletin mukimi olan ve diğer Akit Devletten gelir elde eden (gerçek kişi dışındaki) bir kişi, aşağıdaki şartları yerine getirmedikçe, bu diğer Akit Devlette, bu Anlaşmanın sağladığı vergi kolaylıklarına hak kazanamayacaktır.

- a) Söz konusu kişi üzerinde hak dermeyerini sağlayan payların yüzde 50'sinden fazlasına (veya bir şirket bakımından, bu şirketin her tertip hisselerinin yüzde 50'sinden fazlasına) doğrudan veya dolaylı olarak, Akit Devletlerden birinin bir veya birden çok mukimi veya Birleşik Devletler vatandaşları veya 3 üncü, 4 üncü veya 5 inci fıkra hükümleri gereğince bu Anlaşmadan yararlanma hakkı kazanan kişiler sahip olmalıdır, ve
- b) Söz konusu kişinin gelirinin önemli bir kısmı, doğrudan veya dolaylı olarak, ne Akit Devletlerin birisinin mukimi olan veya Birleşik Devletler vatandaşı olan kişilere ne de 3 üncü, 4 üncü veya 5 inci fıkra hükümleri gereğince bu Anlaşmadan yararlanma hakkı kazanan kişilere karşı olan sorumlulukları karşılamak amacıyla (sorumlulukların, faiz veya gayrimaddi hak bedeli ödenerek karşılanması halleri de dahil) kullanılmamış olmalıdır.

2. Eğer diğer Akit Devlette doğan gelir ilk bahsedilen Devlette söz konusu kişi tarafından aktif şekilde idare edilen bir ticari işe veya faaliyete bağlı veya bağlantılı olarak doğarsa (bir banka veya sigorta şirketi tarafından icra edilen bankacılık veya sigortacılık faaliyetlerinin olmaması koşuluyla mali yatırımların yapılması veya idare edilmesi işlerinin dışında) ve gelirin aktif ticari iş veya faaliyete bağlı olarak doğduğu durumda, ticari iş veya faaliyet, diğer Akit Devlette talep edilen anlaşma menfaatlerinin ilgili bulunduğu gelirin oluşmasına neden olan diğer Akit Devlette icra edilen faaliyetler açısından önemli ise, 1 inci fıkra hükümleri uygulanmayacaktır.

3. Eğer gelir elde eden kişi:

- a) Bir Akit Devlet mukimi olan ve hisse senetlerinin esas bölümü, tanınmış bir menkul kıymetler borsasında önemli ölçüde ve düzenli olarak işlem gören bir şirket ise;
- b) (a) bendinde belirtilen bir şirket tarafından doğrudan veya dolaylı olarak bütünüyle sahip olunan bir şirket ise (şükadar ki, bu bentdeki kontrol şartının karşılanmasında kullanılan maliklik zincirindeki her bir şirketin Akit Devletlerden birisinin mukimi olması gerekir.);

1 inci fıkra hükümleri uygulanmayacaktır.

Bu fıkranın amaçları bakımından "tanınmış menkul kıymetler borsası" terimi:

- a) Ulusal Menkul Kıymetler Satıcıları Birliği'ne ait NASDAQ Sistemi ve 1934 tarihli Menkul Kıymetler Borsası Kanununun amaçları bakımından Ulusal Menkul Kıymetler Borsası olarak Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonuna kayıtlı herhangi bir Menkul Kıymet Borsasını;
- b) İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nı;

c) Akit Devletlerin yetkili makamlarının üzerinde anlaştıkları diğer herhangi bir menkul kıymet borsasını,
ifade eder.

4. 1 inci fıkrâ hükümleri; bir Akit Devlete, politik alt bölümüne veya mahalli idaresine uygulanmayacaktır.

5. Kar amacı gütmeyen bir kuruluş tarafından diğer Akit Devletten elde edilen gelir, bu kuruluşun statüsü dolayısıyla mukim olduğu Akit Devlette gelir vergisinden genel olarak muaf tutuluyor ise, 1 inci fıkrâ hükümleri uygulanmayacaktır. Ancak bunun için:

a) Yıllık kaynaklarının yarısından fazlasının ehil kişilerin menfaati için sunulması veya;

b) Yıllık kaynaklarının yarısından fazlasının ehil kişilerden elde edilmesi gerekmektedir.

"Ehil kişiler" terimi:

a) Bu Maddenin 1inci, 3 üncü, 4 üncü veya 5 inci fıkralarına göre, bu Anlaşmadan yararlanma hakkı kazanan bir kişiyi (bir gerçek kişi dahil), veya

b) Bir Birleşik Devletler vatandaşını

ifade eder.

6. Bu Maddenin diğer hükümleri gereğince bu Anlaşmanın menfaatlerinden yararlanamayan bir kişi, buna rağmen, sözkonusu gelirin doğduğu Devletin yetkili makamının karar vermesi halinde, bu Anlaşmadan yararlanabilecektir.

Madde 23

ÇİFTE VERGİLENDİRMEİNİN ÖNLENMESİ

1. Birleşik Devletler, kendi mevzuatındaki sınırlamalar saklı kalmak üzere ve kendi mevzuatının (bu Anlaşmadaki genel prensibi değiştirmeksizin, zaman zaman değiştirilebilen) hükümlerine göre, bir Birleşik Devletler mukiminin veya vatandaşının gelir üzerinden ödeyeceği Birleşik Devletler vergisinden aşağıdaki vergilerin mahsubuna müsaade edecektir:

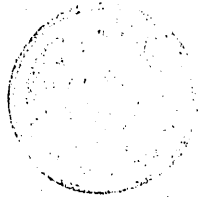
- a) Söz konusu vatandaş veya mukim tarafından veya onların adına Türkiye'de gelir üzerinden ödenen vergiler; ve
- b) Bir Birleşik Devlet şirketinin, kendisine temettü dağıtan ve Türkiye'de mukim olan bir şirketin, oy gücüne haiz paylarının en az yüzde 10'una sahip olması halinde, temettünün ödendiği kurum kazancı üzerinden, temettü dağıtan şirket tarafından veya onun adına Türkiye'de ödenen vergiler.

Bu fıkranın amaçları yönünden, 2 nci Maddenin (Kavranan Vergiler) 2 nci fıkrasının a) bendinde ve 3 üncü fıkrasında bahsedilen vergiler, gelir vergileri olarak kabul edilecektir.

2. Türkiye'nin bir mukimi, bu Anlaşmanın hükümleri gereğince Birleşik Devletler'de ve Türkiye'de vergilendirilebilen bir gelir elde ettiğinde, Türkiye, yabancı vergilerin mahsubuna ilişkin Türk vergi mevzuatı hükümleri saklı kalmak üzere (bu Anlaşmadaki genel prensibi değiştirmeksizin, zaman zaman değiştirilebilen), Birleşik Devletler'de gelir üzerinden ödenen vergiye eşit bir miktarın, bu kişinin geliri üzerinden ödeyeceği vergiden mahsubuna müsaade edecektir. Bununla beraber, söz konusu mahsup, Birleşik Devletler'de vergiye tabi gelir için, mahsuptan önce Türkiye'de hesaplanan gelir vergisi tutarını aşmayacaktır.

3. Bu Maddeye uygun olarak çifte vergilendirmenin önlenmesi amacıyla ve yabancı vergi mahsubunu sınırlandırmak üzere Akit Devletin iç mevzuatında yer alan kaynak kuralları saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet mukiminin elde ettiği ve bu Anlaşmaya göre diğer Akit Devlette vergilendirilebilen gelir (1 inci Maddenin (Kişilere İlişkin Kapsam) 3 üncü fıkrasına göre, yalnızca vatandaşlık dolayısıyla vergilendirilebilenler hariç), bu diğer Devlette doğmuş kabul edilecektir.

Bu fıkra kuralları, 2 nci Maddenin (Kavranan Vergiler) 2 nci fıkrasının a) bendi ve 3 üncü fıkrasında belirtilen vergilerin dışında kalan yabancı vergilerin Birleşik Devletler vergisinden mahsubuna uygulanmayacaktır.

Madde 24

AYRIM YAPILMAMASI

1. Bir Akit Devletin vatandaşları, diğer Akit Devlette bu diğer Devletin vatandaşlarının aynı koşullarda karşı karşıya kaldıkları veya kalabilecekleri vergilemeden ve buna bağlı mükellefiyetlerden değişik veya daha ağır vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere özellikle mukimlik açısından tabi tutulmayacaklardır. Bu hüküm, Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin mukimi olmayan kişilere uygulanacaktır.

2. Bir Akit Devlet teşebbüsünün diğer Akit Devlette sahip olduğu bir işyeri, bu diğer Devletin aynı faaliyetleri yürüten teşebbüslerine göre daha az lehe bir vergilemeyle karşı karşıya kalmayacaktır.

3. 9 uncu Maddenin (Bağımlı Teşebbüsler) 1 inci fıkrası, 11 inci Maddenin (Faiz) 7 nci fıkrası veya 12 nci Maddenin (Gayrimaddi Hak Bedelleri) 6 nci fıkrası hükümlerinin uygulanacağı haller hariç olmak üzere, bir Akit Devlet mukiminin, diğer Akit Devletin bir mukimine ödediği faiz, gayrimaddi hak bedeli ve diğer ödemeler, ilk bahsedilen mukimin vergilendirilebilen kazançları belirlenirken, sanki ilk bahsedilen Devletin bir mukimine ödenmiş gibi aynı şartlarla indirilebilecektir.

4. Bir Akit Devletin, diğer Akit Devletin bir veya birkaç mukimi tarafından, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, kısmen veya tamamen sermayesine sahip olunan veya kontrol edilen teşebbüsleri, ilk bahsedilen Devlette, benzeri teşebbüslerin tabi oldukları veya olabilecekleri vergilemeden ve buna bağlı mükellefiyetlerden değişik veya daha ağır vergilemeye ve buna bağlı mükellefiyetlere tabi tutulmayacaklardır.

5. Bu Maddenin hükümleri, bir Akit Devletin kendi mukimlerine şahsi ve ailevi durumları dolayısıyla uyguladığı şahsi indirim, muafiyet ve matrah indirimlerini diğer Akit Devlet mukimlerine de uygulama zorunda olduğu yönünde anlaşılmayacaktır.

6. Bu Maddede yer alan hiçbir hüküm, bir Akit Devletin 10 uncu Maddenin 4 üncü fıkrasında veya 11 inci Maddenin 4 üncü fıkrasının b) bendinde tanımlanan vergileri uygulamasını engelleyecek bir şekilde yorumlanmayacaktır.

7. Bu Maddenin hükümleri, 2 nci Madde (Kavranan Vergiler) hükümlerine bakılmaksızın, bir Akit Devlet, onun politik alt bölümü veya mahalli idaresince alınan her çeşit ve her tanımdaki vergilere uygulanacaktır.

Madde 25

KARŞILIKLI ANLAŞMA USULÜ

1. Bir kişi Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin işlemlerinin kendisi için bu Anlaşma hükümlerine uygun düşmeyen sonuçlar yarattığı veya yaratacağı kanaatine vardığında, bu Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen çözümlerle bağlı kalmaksızın, sorunu mukimi veya vatandaşı olduğu Akit Devletin yetkili makamına götürebilir.

2. Söz konusu yetkili makam, itirazı haklı bulmakla beraber kendisi tatminkar bir çözüme ulaşamadığı takdirde, bu Anlaşmaya ters düşen bir vergilemeyi önlemek amacıyla, diğer Akit Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşmaya gayret sarfedecektir. Varılan anlaşma, Akit Devletlerin iç mevzuatındaki zaman sınırlamalarına veya diğer usul sınırlamalarına bağlı kalmaksızın uygulanacaktır. Ancak bunun için, diğer Akit Devletin yetkili makamının, bu soruna ilişkin vergilendirme yılının sonundan itibaren beş yıllık bir süre içinde bu sorunun var olduğuna ilişkin bildirim almış olması gerekmektedir.

3. Akit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşmanın yorumundan veya uygulanmasından kaynaklanan her türlü güçlüğü ve tereddütü karşılıklı anlaşmayla çözmek için gayret göstereceklerdir. Akit Devletlerin yetkili makamları özellikle aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varabilirler:

- a) Bir Akit Devlet teşebbüsünün diğer Akit Devlette yer alan işyerine aynı şekilde gelir, indirim, mahsup veya şahsi indirim atfedilmesinde;
- b) Gelir, indirim, mahsup veya şahsi indirimlerin kişiler arasında aynı şekilde tahsisinde;
- c) Belirli gelir unsurlarının aynı şekilde tanımlanmasında;
- d) Kaynak prensibinin belirli gelir unsurlarıyla ilgili olarak, aynı şekilde uygulanmasında;
- e) Bir terimin ortak anlamında;
- f) Anlaşmada Dolar cinsinden belirtilen miktarların, ekonomik ve parasal gelişmeleri yansıtacak şekilde artırılmasında; ve
- g) İç mevzuatta öngörülen cezalara, para cezaları ve faizlere ilişkin hükümlerin, Anlaşmanın amaçlarına uygun olarak uygulanmasında.

Yetkili makamlar aynı zamanda, bu Anlaşmada öngörülmemiş durumlardan kaynaklanan çifte vergilendirilmenin ortadan kaldırılması için de birbirleriyle danışabilirler.

4. Akit Devletlerin yetkili makamları, bundan önceki fıkralar kapsamında anlaşmaya varabilmek için birbirleriyle doğrudan doğruya habereleşebilirler.

Madde 26

BİLGİ DEĞİŞİMİ

1. Akit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşma hükümlerinin yürütülmesi için gerekli olan bilgileri; bunun yanısıra bu Anlaşmayla uyumsuzluk göstermediği sürece, bu Anlaşma kapsamına giren vergilerle ilgili Akit Devletlerin iç mevzuat hükümlerinin yürütülmesi için gerekli olan bilgileri değişime tabi tutacaklardır. Bilgi değişimi, 1 inci Maddeyle (Kişilere İlişkin Kapsam) sınırlı değildir. Bir Akit Devlet tarafından alınan her türlü bilgi, o Devletin kendi iç mevzuatı çerçevesinde elde ettiği bilgiler gibi gizli tutulacak ve yalnızca bu Anlaşmada belirtilen vergilerin tahakkuk, tahsil veya idaresi ile veya cebri icra ya da kanuni takibatla veya bu hususlardaki şikayet ve itirazlarla ilgili kişi veya makamlara (adli makamlar ve idari kuruluşlar dahil) verilebilecektir. Bu kişi veya makamlar söz konusu bilgileri yalnızca yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda kullanacaklardır. Bu kişi veya makamlar söz konusu bilgileri mahkeme duruşmalarında veya adli kararlar alınırken açıklayabilirler.

2. 1 inci fıkraya hükümleri, hiçbir surette bir Akit Devleti:

- a) Kendisinin veya diğer Akit Devletin mevzuatına veya idari uygulamalarına uymayacak idari önlemler alma;
- b) Kendisinin veya diğer Akit Devletin mevzuatı veya normal idari işlemleri çerçevesinde elde edilemeyen bilgileri sunma,
- c) Herhangi bir ticari, sınai, mesleki sırrı veya ticari işlemi aleni hale getiren bilgileri veya aleniyeti kamu düzenine aykırı düşen bilgileri verme

yükümlülüğü altına sokacak şekilde yorumlanamaz.

3. Bir Akit Devletin bu Maddeye uygun olarak bilgi talep etmesi halinde, diğer Akit Devlet, ilk bahsedilen Devletin vergisini kendi vergisiymiş ve kendisi tarafından alınacakmış gibi kabul ederek, talep edilen bilgiyi aynı şekil ve kapsamda temin edecektir. Bir Akit Devletin yetkili makamı tarafından özellikle istenmesi halinde, diğer Akit Devletin yetkili makamı bu bilgiyi, kendi mevzuatının, idari usul ve alışkanlıklarının müsaade ettiği azami sınırlar içinde bu Maddeye göre ve talebin amacına uygun düşen bir şekilde temin edecektir.

4. Bu Maddenin amaçları yönünden Anlaşma; 2 nci Madde (Kavranan Vergiler) hükümleri ile bağlı kalınmaksızın, bir Akit Devlette alınan her çeşit vergiye uygulanacaktır.

Madde 27

**DİPLOMAT HÜVİYETİNDEKİ MEMURLAR VE KONSOLOSLUK
MEMURLARI**

Bu Anlaşma hükümleri, diplomat hüviyetindeki memurların ve konsolosluk memurlarının uluslararası hukukun genel kuralları ve özel anlaşma hükümleri uyarınca yararlandıkları mali ayrıcalıkları etkilemeyecektir.

Madde 28

YÜRÜRLÜĞE GİRME

1. Bu Anlaşma onaylanacak ve onay belgeleri en kısa zamanda 'da teati edilecektir.

2. Bu Anlaşma onay belgelerinin teatisi üzerine yürürlüğe girecek ve hükümleri:

a) Kaynakta tevkif edilen vergiler yönünden, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihi takip eden Ocak ayının birinci günü veya daha sonra ödenen veya mahsup edilen miktarlar için;

b) Diğer vergiler yönünden, Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihi takip eden Ocak ayının birinci günü veya daha sonra başlayan vergileme dönemleri için,

yürürlüğe girecektir.

Madde 29

YÜRÜRLÜKTEN KALKMA

Bu Anlaşma, bir Akit Devlet tarafından feshedilinceye kadar yürürlükte kalacaktır. Her bir Akit Devlet bu Anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihinden itibaren 5 yıl geçtikten sonra, herhangi bir zamanda, diplomatik yollardan en az 6 ay önceden fesih ihbarnamesi vermek şartıyla, bu Anlaşmayı feshedebilir. Bu durumda Anlaşma:

- a) Kaynakta tevkif edilen vergiler yönünden, 6 aylık dönemin bitimini takip eden Ocak ayının birinci günü veya daha sonra ödenen veya mahsup edilen miktarlar için;
- b) Diğer vergiler yönünden, 6 aylık dönemin bitimini takip eden Ocak ayının birinci günü veya daha sonra başlayan vergileme dönemleri için,

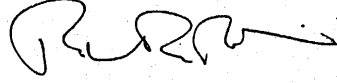
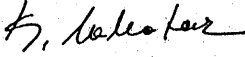
hüküm ifade etmeyecektir.

BU HUSUSLARI TEYİDEN, ilgili Hükümetlerin aşağıda imzaları bulunan tam yetkili temsilcileri bu Anlaşmayı imzaladılar.

Türk ve İngiliz dilindeki nüshalarda, her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, da tarihinde düzenlenmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA
Kemal Kabataş

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
HÜKÜMETİ ADINA
Robert Rubin

PROTOKOL

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının imzalanması sırasında, imzalayan taraflar, aşağıdaki hükümlerin Anlaşmanın ayrılmaz bir bölümü oluşturduğu hususunda anlaşmışlardır.

I. 4 üncü Maddeye (Mukim) İlav

Bir Akit Devlet vatandaşının veya uyruğunun, bu Anlaşmanın amaçları yönünden, bu Akit Devletin mukimi olup olmadığının belirlenmesinde; bu uyruk veya vatandaşın Türkiye'nin, Birleşik Devletler'in veya üçüncü bir ülkenin mukimi olup olmadığı konusunda, 4 üncü Maddenin (a) ila (d) bentleri arasında yer alan prensiplerin uygulanacağı anlaşılmaktadır.

II. 7 nci Maddeye (Ticari Kazançlar) İlav

7 nci Maddenin 1 inci fıkrası yönünden, bir işyerinden yapılan mal veya ticari eşya satışının ayısının veya benzerinin gerçekleştirilmesinden veya diğer ticari faaliyetlerin ayısının veya benzerinin icra edilmesinden elde edilen kazanç; satış veya faaliyetin iş yerinin bulunduğu Devlette vergiden kaçınmak amacıyla bu şekilde gerçekleştirildiğinin kanıtlanması halinde, işyerine atfedilebilir.

III. 7 nci Maddeye (Ticari Kazançlar) İlav

7 nci Maddenin 3 üncü fıkrası yönünden, bir işyerinin kazancı belirlenirken, teşebbüsün ana merkezine veya diğer işyerlerine yapılan faiz, gayrimaddi hak bedeli, komisyon veya diğer benzeri ödemelerin, işyerinin amaçları için yapılan gerçek giderlere ilişkin ödemeler olmaması halinde gider olarak indirilmesine müsaade edilmeyecektir.

IV . 5 inci (İşyeri), 7 nci (Ticari Kazançlar) ve 14 üncü (Serbest Meslek Faaliyetleri) Maddelere İlav

Bir Akit Devlet mukimi tarafından, diğer Akit Devlette bir tesis, sondaj kuyusu veya gemi kullanılmak suretiyle doğal kaynak arama veya işletme faaliyetinden elde edilen gelirin, ticari kazanç veya serbest meslek kazancı olarak muamele göreceği anlaşılmaktadır. Söz konusu gelirin, bir Akit Devlet teşebbüsünün diğer Akit Devlette icra ettiği hizmet veya faaliyetlerden kaynaklanması halinde, bu diğer Devlet bu geliri sadece:

- Teşebbüs bu diğer Devlette, bu hizmet veya faaliyetleri icra etmek için, tesis, sondaj kuyusu veya gemi dışında, bir işyerine sahip olursa; veya
- Bu hizmet veya faaliyet, herhangi bir kesintisiz 12 aylık dönemde toplam 183 günü aşacak dönem veya dönemlerde icra edilirse

vergilendirebilir.

Sadece bir tesisin, sondaj kuyusunun veya geminin mevcudiyeti, hiç bir şekilde bir işyeri oluşturmayacaktır.

V. 7 nci (Ticari Kazançlar), 10 uncu (Temettüleri), 11 İnci (Falz), 12 nci (Gayrimaddi Hak Bedelleri), 13 üncü (Değer Artış Kazançları), 14 üncü (Serbest Meslek Faaliyetleri) ve 21 İnci (Diğer Gelirler) Maddelere İlave

7 nci Maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarının, 10 uncu Maddenin 4 üncü ve 5 inci fıkralarının, 11 inci Maddenin 5 inci fıkrasının, 12 nci Maddenin 4 üncü fıkrasının, 13 üncü Maddenin 3 üncü fıkrasının, 14 üncü Maddenin ve 21 inci Maddenin 2 nci fıkrasının uygulanmasında gelir veya kazanç, işyeri veya sabit yerin faaliyetine son verilinceye kadar ertelenmiş olsa bile, bir işyeri veya sabit yere atfedilebilir.

VI. 10 uncu Maddeye (Temettüleri) İlave

10 uncu Maddenin 3 üncü fıkrasına ilişkin olarak, Türkiye yönünden temettü teriminin, menkul kıymet yatırım fonlarından ve gayrimenkul yatırım fonlarından yapılan dağıtımları kapsayacağı anlaşılmaktadır.

VII. 10 uncu (Temettüleri) ve 11 İnci (Falz) Maddelere İlave

11 inci Maddenin 8 (b) fıkrasında kullanılan "bağlı faiz" teriminin, sözkonusu faizin Birleşik Devletler'de doğması halinde, Dahili Gelir Kanununun 871 (h) (4) ve 881 (c) (4) bölümlerinde yer alan hükümlere uygun olarak tanımlanacağı anlaşılmaktadır.

VIII. 23 üncü Maddeye (Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi) İlave

Birleşik Devletler, Türkiye'de ödenen vergiler için Alternatif Asgari Vergiye karşılık olarak mahsuba izin verecektir. Bu mahsup, Alternatif Asgari Verginin yüzde 90' ından daha fazla oranda olmayacaktır. Bununla beraber, yüzde 90 sınırlama nedeniyle kullanılmayan yabancı vergi mahsupları, diğer yıllardaki Alternatif Asgari Vergi yükümlülüklerine karşı kullanılmak üzere ileriye ve geriye yönelik olarak nakledilebilir. Yabancı vergi mahsubu ile ilgili olarak yukarıda belirtilen yüzde sınırlamasının, Birleşik Devletler mevzuatına bağlı olarak artırılması halinde, daha yüksek olan yüzde oranı, bu Anlaşmada kullanılacaktır.

IX. 23 üncü Maddeye (Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi) İlave

23 üncü Maddenin 1 inci fıkrasının amaçları yönünden, Türk Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü Maddesinde yer alan vergi tevkifatı, bir gelir vergisi olarak kabul edilmeyecektir. Bu nedenle, sözkonusu verginin, gelir vergisinden mahsup edilip edilmeyeceği, Dahili Gelir Kanununda belirtilen Birleşik Devletler standartlarını karşılayıp karşılamadığına bağlı olacaktır.

X. 25 İnci Maddeye (Karşılıklı Anlaşma Usulü) İlave

25 inci Maddenin 2 nci fıkrası yönünden, mükellefin Türkiye'de karşılıklı anlaşmadan kaynaklanan vergi iadesini; vergi idaresinin karşılıklı anlaşma sonucunu kendisine tebliğ etmesini takip eden 1 yıllık dönem içinde talep etmek zorunda olduğu anlaşılmaktadır.

Türk ve İngiliz dilindeki nüshalarda, her iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere,
da tarihinde düzenlenmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Kemal Kabataş

K. Kabataş

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ
HÜKÜMETİ ADINA

Robert Rubin

R. Rubin

